

سلیمانی.. بەندکراویک توشی ئايدز بۇوه

بهندیخانه‌ی چمه‌چه‌مال، ناویرا و
تی هیچ زانیاریه‌کمان له و باره‌یه‌وه
دهستنه‌گه‌یشته، به‌لام نه‌گه‌ر
بهندیخانه حالتی وا هه‌بیت ثوا
شکنین بز سه‌رجه به‌ندکاره‌کانی
یک ده‌که‌ین و که‌سی توشبوو
صادره‌کیتتهوه.

بزیشکی بُو ئَه و که سانه ده کنه که
دانشتوی هریمی کورستان و توشی
خۆشی نایدز بون، به لام بُو که سانی
دەرەوەی کورستان هیچ شتیکی بُو
ناکین و روانەی ولاتو شوینە کانی
خۆيانان ده کنه نوه .
سەبارەت بە بونى ئَه و حالەتەش

نه خوشی نایدزی هه یه بُو زیاتر
دلنیابونیش لحاله‌تی نه خوشکه
جاریکیتر پشکنینمان بُو کردوه و
چاوه‌پری ده رته‌نجامی کرتایین".
هر له و باره‌یه وه وته‌بیش و هزاره‌تی
ته‌ندروستی، د. خالس قادر به تأویته‌ی
راگه‌یاند که هوان هه‌ممو کارتکی،
وقله‌م مه به سته تاوینه په بیوه‌ندیکرد
ده به پریوه‌به‌ری به ندیخانه‌ی فیدرالی
چه مچه‌مال، لوقمان ن محمد سلیمان،
ویش لایخویه‌وه زانیاریبه کانی
بشتراستکرده‌وه و تی "لهاقیگه‌ی
سلیمانی پشکنینمان بُو کردوه و
درکه‌وتوه که نه و به ندیکراوه عمره‌به

به پیشنهاد زانیار بیانی دهست ناوینه که وظیوه یکیک لبندکاره کانسی بهندیخانه‌ای فیدرالی له‌چه‌مجه‌مال هنگری قایروسی (HIV) واته (تایدن)، ثامازه‌ی بهوهشدا که نهود بهندکاره بهره‌گهه ز عربه بهو خلکی قه‌زای فله‌وجه‌یه، به‌لام تائیستاش هواله‌که پشت‌استده‌کانته و سلمانی، ناوینه سه رحاوه‌کی ئاگادار

داوای
لیپرسینه وہ
لہ وہ زیری
نا و خو و
بہ ر پرسہ
ئہ منیہ کان

بازار چیرغان

په رله مان تاریکی گوران داواي
پیکه ینانی لیزنه يه ک ده کات بو
لیکو یونه وه له دوسیه کانی نه وت

منیبیه کان بکریت.
پیرسینه وه له وزیری ناؤخو و پرسه
رویاندا سلیمانی رویاندا
ورودستان داوا ده کات له ساره نهاد
لیثنی کی لیثنی ناؤخو له پرهله مانی

سلیمانی، ناوینه: تئندامی لیزیه
و خو^له پرله مانی کوردستان،
میر سالم بناوینه راگه یاند
پیروسته لپرسینه و لوه زاره^تی
و خو^ره پرپسنه ئەمنییه کان بکیت
سەر ئە رو داونه کە له م ماویه دا
شاری سلیمانی رویاندا.
و براو ئاماژه بە وەدا کە پاره یە کی
زىز بۆ و هزاره تى ناو خو^رو دەنگا کانى
سايىش و ئەنجومەنی ناسايىش
رخانکراوه، يەلام له گەل ئە وەشدا
اولاتيان ناتوانن بە ئاسو دەبى بىزىن و
تى بۆ و هزاره تى ناو خو^ر ترلىۋېتىكى
٤٤ مiliار دينار بۆ ئەنجومەنی
سايىش ٣١٨ مiliار دينار بۆ دەزگاى
سايىش ٤٤٥ مiliار دينار تەرخانکراوه
پەيوەندىدارن بە پاراستنى گيان و
سايىشى هاولاتيان، كەچى ئەمۇڭ
اولاتيان له کوردستان لە ثىانى
تۈيان سەلامەت نىن، تەنان حىزىزە
سەياسىيە کانىش باره گاكانيان پارىزىزدا
بە ".

پهله مانتاریکی گوپان له پهله مانی کوردستان داوا ده کات لیثنه یه ک پیکمینزیت بتو لیکلینه و له دوسيه کانی نه وتو لیکلینه و له گل هر که سو لایه نیک بکات که به پیوست زانرا له هر پوستو پیگه کی حکومی و حیزبیدا بیت سلیمانی، ناویت: دواي ئوهی وه زیری سامانه سروشته کان، د. ئاشتی هورامی، ره خنیه و توندی له نوشیروان مسته فا گرت و تزمته تباری کرد بهوهی له سه رده می ئهودا ئداره سلیمانی حکومه تی هه ریم گریه ستي "نه شاره زایانه و نه زانانه يان" واژک دردووه، عه بولایه مه لانوری پهله مانتاری گوپان له پهله مانی کوردستان به ناویتی راگه ياند "ناوهینانی نوشیروان مسته فا هر که سیکی تريش له پیوشه ای نهودا ناتوانیت ئه و گومان و ره خنانه لابدات که له سه رکی گشتی پیوشه که هه يه". ناوبر او و تیشی "نه رکی و هزیری سامانه سروشته کان ئه وهی له سه ر بنه مای داتاو به لگه وه لامی ئه و در ساره، به له مانتاره و خلک ته سهل ناما ده کات".

A close-up shot of a man with a determined expression, shouting with his mouth wide open. He is wearing traditional Korean military-style clothing, including a black cap and a patterned robe. A golden sword hilt is visible in his right hand, pointing upwards. The background is blurred, showing what appears to be a flag or a banner.

سوننک لوں اماں کے۔ کڈی

مانگى داھاتوو توندو تېرى

کرد له کاتسی بلاوکردنوهی ئه و فیلم و بابه تانه‌ی پیشیلکاری ده رونسی و کومله‌لایه‌تی تیدایه لیتی بنوسن که ناتبیت مندال بیانیتت.

هادی ئەمین رونیکرده و که لە رۆزى ۲۰۱۴/۹/۱ و ده ستده کەن بە تۆمارکردنی پیشیلکاریي ده رونسی و کومله‌لایه‌تیبەكانى کەناله کانى ۲۰۱۲/۱۰ راگه باندن و لە سره تاي مانگى لە کۆنفرانسيتىكى رۆزانماه وانيدا راپورتى پیشیلکارىي ده رونسی و کومله‌لایه‌تیبەكانى بلاووده کەن و له دراما بیانیيەكانه و نیشان دەدريت.

مانگی داهاتوو
نیو دراماکان ن
ا بپاره لەمانگى داهاتسوو ئەو
وندوتىيئيانىسى لەدراماكانەوە
پيشان دەدرىن بەشىيەرى راپىزدىت
لاؤرکىزىدەوە.
سەليمانى، ئاوينە: بەرپرسى گروپى
ناشتى بۆ پرسە كۆمەلایەتىو
رەروننىيەكەن، هادى ئەممىن بەئاوينەي
اگە ياند كە ئامانجىيان لەپىتكەننانى
و گروپە كە مكردىنەوەي پىشىلەكاريي
تۆمەلایەتىيەكەنە لەميدىيائى كوردى و
داواي لەھاۋالاتىيانيش كردى كە
كاتى بىينىنى ھەر پىشىلەكارييەكدا
ميدىيەكەندا ئاكادارىيەن بىكەنەوە،
ساوكات داواي لەتلە فېرىزىۋەنە كانىش

پولیسی سلیمانی ریوشوینی

شاری سلیمانی

شماری سلیمانی فوت: یه‌جیا نه‌محمد
بپاراستنی زیارتی هاوایتیان له‌دواوی روادوه‌کانی نه‌مداواییه، پولیسی سلیمانی بپاریداوه که له‌مهدوا ریوشونیئی ئەمنی توندتر بگریته‌بار. سلیمانی، ئاوینته: لهو باریه‌وه و تەبیتی پولیسی سلیمانی، نەقیب سرهکوت ئەحمدەد به ئاوینته راگیاند که له‌شەوی رابردوه‌وه لیزتەه ئەمنی سلیمانی ریوشونیئه‌کانیان توندتر دەکەن‌هو و له‌زوریه گرەکو شوینەكان بازگەی کاتى داده‌نیت بۆ گرتنى چەکى دواي ئاگادارکردنەوهى هىزەکانى پولیس له‌زىنى ٤٤ هزار دۆلار له‌كۈمپانیاى ئەزمه بئر لەشارى سلیمانی، لمارەدە ٢ سەھاتدا له‌لاین هىزەکانى پولیسەوه تۆمەتباریک دەستگیر دەكىرىت. دەستگیرکردنى ئۇ و باندە له كاتىكىدە كە له مەھفتەيەدا سەئەندامى خېزانىڭ له‌گەرەكى كانى سېپىكەي شارى سلیمانى بەسەرپىدارى دۆزۈزۈنەوه دواي لېكىلىتەن و بەدواناچۇنى هىزەكانى پولیس ئەتۆمەتبار ئەستگىركاران.

ریکلام

MILLENNIUM

سنه‌هه‌ري

میلینیوم

بوْ فیربوروونی زمان به شیوازی ئەمریکى

* خولى تاييهت بوْ هەموو ئاست و تەمهنیك

TOEFL * خولى

0770 770 2312

WWW.MILAC.NET

گەردىنى بە خىتارى يېھ رامىھە رەزگە وئى بە خىتارى

کۆمەل و یەکگرتتوو داوايەکى نيچيرقان بارزانى بو بەشدارى يكىدن له حکومەتدا رەتەدەکەنەوە

ئا: دەوانا بودمان

سەرەتكى حکومەتى هەر تىم
كوردىستان "نيچيرقان بارزانى" داوا
لەھەر يكى لە كۆمەل و یەكگرتتوو دەكتى
كە بەشدارى لە حکومەتىكى يەكتى
نيشتمانىدا بىكەن، بەلام ئۇان ئەم
داوايە رەتەدەکەنەوە.

بە گوپىرى ئۇ و زانىاريانە دەست
تاۋىتىنە كە توتوو، نېچىرقان بارزانى
لەھەر يكى لە كۆمەل و یەكگرتتوو دەكتى
لايەن سیاسىيەكىنەر تىم كە بەشدارى
داوايە لە كۆمەل و یەكگرتتوو كە دەكتى
بەشدارى لە حکومەتىكى بىكەن فراواندا
بىكەن، بەپىشەۋى ئەم داوايە ئازاستى
بۇزىنەن كە ئۇ كۆپان بىكەن، لە باردوو
نەندامى مەكتەن سیاسىيەكىنەر كە بەشدارى
تىسالىمى كوردىستان، ئۇ بوبىيەر عەلە ئۇ و
زانىاريانە بىق تاۋىتىنە پشتەستكەرەوە
ئۇ و تىلييەكىنە لە دانىشتنە كەندا
باسىي مەسەلەي چاكسازى كە،
ئەوانىش لەو سونگەيە و توپانى كە
ئىتمەمە مومنان پىتىكەن با حکومەتىكى
پېكىتىنەن.

سەبارەت مەكتەبەنەلىيەتى يەكگرتتوو
ئىسلامى، ئۇ بوبىيەر عەلە ئەنگەيەن
ئىتمەمە پىتىمانوتۇن ھەلبازار دەنمان لە پىشەو
داوا ئۇ و دەشەتىنەن بىر لەكىگەي
جىزدەجىز بەكەنەوە، بەلام لە كۆتايىدا
ئۇ و دەشەتىنەن وەرنگەتتۇو، ئىتمەمە
ئەجىتىدابىكى لە جۈزەمان نىبىي
بەشدارى حکومەت بەكەن.

ئۇ بوبىيەر عەللىي ھۆكاري
بەشدارىنە كەندا بىكەن، بەنەدەو بۇ
ئۇ و دەشەتىنەن بەيەن دەن بەو
ئىمزايانە كە لەسەر پاكىچەكىنى
ئۇپۇزسىنەن كەندا بەشدارى

ئەنەن سەرەتكى حکومەتىكى
بەكەن، بەنەدەن بەنەنەن دەن دەن
ئەنەن سەرەتكى حکومەتىكى بەكەن،
بەنەدەن بەنەنەن دەن دەن دەن دەن

ئەنەن سەرەتكى حکومەتىكى بەكەن،
بەنەدەن بەنەنەن دەن دەن دەن دەن
ئەنەن سەرەتكى حکومەتىكى بەكەن،
بەنەدەن بەنەنەن دەن دەن دەن دەن

ئەنەن سەرەتكى حکومەتىكى بەكەن،
بەنەدەن بەنەنەن دەن دەن دەن دەن
ئەنەن سەرەتكى حکومەتىكى بەكەن،
بەنەدەن بەنەنەن دەن دەن دەن دەن

ئەنەن سەرەتكى حکومەتىكى بەكەن،
بەنەدەن بەنەنەن دەن دەن دەن دەن
ئەنەن سەرەتكى حکومەتىكى بەكەن،
بەنەدەن بەنەنەن دەن دەن دەن دەن

ئەنەن سەرەتكى حکومەتىكى بەكەن،
بەنەدەن بەنەنەن دەن دەن دەن دەن
ئەنەن سەرەتكى حکومەتىكى بەكەن،
بەنەدەن بەنەنەن دەن دەن دەن دەن

ئەنەن سەرەتكى حکومەتىكى بەكەن،
بەنەدەن بەنەنەن دەن دەن دەن دەن
ئەنەن سەرەتكى حکومەتىكى بەكەن،
بەنەدەن بەنەنەن دەن دەن دەن دەن

کۆسرەت رەسول: پىيوىستمان بە وهى بە شىوه يەكى شەفافانە مامەلە لە گەل كەيىن نەوتدا بەكەن

“

كاتى ئەوه
هاتوووه كار بۇ
ئەوه بەكەن كە
رىكىكە وتننامەيەكى
ستراتيجى كىشتىگىر
لەنیوان سەرچەم
ھېزۇ لايەنە
سياسىيەكانى
كوردىستاندا بىتە
بەرهەم

فۇتۇق: ھەردى عەبدۇللا

دەرەنەجەمەكى تۆتكەنەر كەندا ناومالى

پەيپەندىيە سیاسىيە ئابورىيە كانى نېتىوان

كوردو ۋىستقىارىي سیاسىيە گاشە كەندا

رەسول چۈن دەروانىتە ئۇ و پەيپەندىيە ئەنەن

تەواوەدەت.

لەگەنگىتىرىنۇ بىر بایەختىن ئاكامە

ئىچىرىنىڭىز بىشىپ ئەنەن دەكتىنە

دەپتىنەن دەپتىنەن دەپتىنەن دەپتىنەن

بىشىپ ئەنەن دەپتىنەن دەپتىنەن دەپتىنەن

نۇر گەنگە كىشە و گرفتەكان

“ لە گەل بەغدا بەشە خسى

نەكىن و گشتىگىرانە سەير بىرىن

لە گەل كەندا بەشە خسى تىرى

جىڭىرى سەرەتكى هەر تىم، كۆسەرەت
رەسول لەچاپىيەتكەنەتىكى تايىپەتى
لەسەر كەندا بەشە خسى تىرى

نەنەتەنەنەنەنەنەنەنەنەنە

ئاب.. خويىنا ويلىرىن مانگى ۲۰۱۲ ي سليمانى بۇو

٥ ناویں

هرچهندہ پرله مانی کرستان
سے رقالی تا و تو یک دنی پہنچے یہ کہ
پوئی وہی شاری سلیمانی وہ ک
پایتختی روشن بیری 'بناسین'،
بہ لام رووداہ تو ندویو کوشتو پرو
خوینا یہ کانی نہ مانگی تا به
ل سلیمانی، خلک کے سارے سامو
ت تو قاندروہو دلین "خاریک" سلیمانی
و نازنا تا وہ ل دسته دات۔

سلیمانی بوروه قهساخانه!^۱
ئەمە قسے‌ی ریزوانی تەمەن ۱۸ سالە
لەگەپەکى کانى سپىكە، ئە و گەرەپەکى
بۇ يەكەمجار نەرتىسى سەربىنى
خېزانىتىكى لە سلیمانى تىا قەوما، ئەو
بەنیگە رانىيەر و تى "ئەمە چىن شارىكە
كە پې بۇوه لە ياندۇ رۆز نىيە كەسىكى
تىا نە كۈرۈت!^۲

ئەوهى ریزوان دەيلەت ئىستا هەستى
زورىبەي دانىشتowanى خەلکى سلیمانىي،
كە پىيانوايە ئەوهى روودەدات باشترين
بەلگەي ناڭارامىبىونى شارەكە يانە،
ئەوان خوازىران لايەنە پەيوەندىدارەكان
زىاتەر ھەولى خۆيان بۇ ئەوه بخاتە گەر
كە ناسايسىش و ئارامى شار تىيىكەنە چىت،
بەلام لايەنە پەيوەندىدارەكان پىيانوايە
بە حۆكمى ئەوهى زورىبەي ئە و كىشانەي
روودەدن كۆمەلەيەتىن و بە دور لە چاۋى
پۆلىس روەدەن، رىڭىرىكەردىن لىيان
زەممەتە.

وته بزی پولیس سلیمانی، نه قبی
سه رکه و ته حمه د له لیدوانیکیدا بو
تایینه رایگه یاند که فاکته ره کانی
رودانی ثه و کیشانه زورن به تاییه تش
چه که و کیشه کومه لایه تیه کان،
چونکه خلک دهیوهی به دستی خوی
کیشه کانیان یه کلابی بکه نه وه.
وته بیزه که پولیس نامارهی به وه دا
که سلیمانی شارتکی بچوکه بزیه
رودواهه کان به و شویه یه دهنگانه وه بان
ده بتت، به لام له گاه، ته هشدا ده لنت

نقدی چهک لدهستی خه لکدا هۆکاریکه بۆ بهر زیونه وەی ریزهەی تاوان

‘خویی دهه یه وئی په دهستی خویی کیشہ کانیان یه کلایی بکنه ووه’

خه لک ده یه وئی به ده ستی خوی
کیشہ کانیان یه کلایی بکنه وه

”
دیکه له پشتیانه وه یه و ته داخول ده کهن،
به لام دواجار خه لک باجی ئه و کیشانه
ده دهن.“
ناوبار او ئاماژه‌ی به رو و روداوه‌ی دووه هفتة
له ممه و به ری سلیمانی کرد که له شه قامی
شه سست مه ترى له نیوان دووینه ماله دا
رویداو بوده ته هوی کوژرانی که سیکو
برینداریوونی چهند که سیکی دیکه و
پاشان چهند تو مه تباریک ده ستگریکران،
به لام یه کیکیان له نه خوشخانه هلهات،
له، دوهه وه و ته، ”که سیک گداهه“

هه بیت له نه هیشتتنی ئه و کارانه و
ده ستگر کردنی ئه و تو مه تبارانه، ئه و
وتى“ به ته نیا پولیسیش به پرس
نییه، به لکو کانتک ئه و تو مه تبارانه
ده ستگر ده کرین له لاین دادگاکانه وه
به که فالات ئازاد ده کرت، یان خه لک
بهمدواویه شاری سلیمانی گرتیووه ته وه
بوشایی ئه منی نییه“، به لام بتو
سلامه تی هاولاتیان کاریکی خراپه و
جه ختیره ده وه که ده بیت ده زگا
ئه منیه کان به تابیه تیش“ پولیس و
نه هیشتتن، تاوان دده، سه، هکیان

لهنه خوشخانه له سهر قهروانیله
هله لهاتووه نئوه که مترخه می پولیسنه،
لوبه رئوه ده رگا نه منیکه کان به رپرسن
اوئه مددت شارع سامانه".

گوران: دهسه‌لات و امان لیده‌کات رووبه رووی بیینه‌وه

۵ نئا: پشتیوان جہمال

مهلسپه او بزنتنده وی کلپان و
به پوچه به ری زکنیده او کوچکانیای
وشد، با همکر دره می رایدنه گایه نیت
که نهوان له گنتوکرکدن له گکال
نه سه لاتدارانی سیاسیدا تو شی
نانومیدی بونو پیشانیایه که
به لینه کانیان نابهنه سر، سه باره ت
به پوچه ندیمه کانیشیان له گکال یه کیتی
ندلیت "یه و شتوچه باش نه بوبین که
شایانه نه، باس بتت".

شایه‌نی باس بیت.
با به کر در پهی له م چا
ثایوینه دا سه باره دت به په یوه
له گهک پارتی و یه کیتی و دو
کوردستان ده دوی.
ثایوینه: له م ماوه یه دا په یه
ئیوه و پارتی و توندبوو
رقدی به خووه بینی، ده
هو کاره که چیبوو?
با به کر در پهی: ئیمه له
کارکردنمانه و رامانگه یا
له سه رئه و مه سه لانه
به زیان و گوزه رانی
کوردستانه و هه یه بین
نه راگه یاندنه و هی خومان
بنه مای پره نسپیه کانی دید
عده الات رامانگه یاند ووه
ده پریون و پیداگر تمنان ا
پره نسپیانه یه که له ئیس
لرگه لرگه لرگه

له گهک پارتی یان هر حیزبیکی دیکی
تو شی جده لیکی سیاسی و فیکری
بیین، نئمه قسے ی جدیدیمان له سر
بودجه کرد، چونکه مساله یه کی تقدیر
گرنگ، گرنگترین مساله له ش له بودجه داده
نه وته، بؤیه هولمانداوه که ناوه ره کی
بودجه و نه وت بو خلکی کوردستان
رونبهکه ینه وه، بؤیه ئاماده نه بوبینو
ئاماده ش نایین به مسقاله زه پهیه ک
له داکوکیکردن له ما فه کاتی خلکی
کوردستان لابدین.
ئاوچنے: به لام بوجی له م ته وقیته دا
ئه و توندبوونه وه هلمه ته تان
ده مستپیکردووه؟
باوه کردیه بی: پیتوانییه شنتیکی تاییهت
هه بیت سه باره ت به ته وقیته که ای

بهداخه وه پیشبینیمان
ده کرد که یه کیتی نه ک
بو گوپان، به لکو بو
دؤخى سیاسى ولاته که
به شیوه یه کی باشت
بیته پیشه وه

”
دەسەلات کات
دەکۈژنۇ دەيىانەۋى
ئەم جوڭانە وە
سياسىيە بەرەو
داشىڭىز باشى

پاری بیاناتی دهستاد جیبا هیل
 بویه بیر لهه لبڑاردنی که سانی ئە منو
 ده کەنە وە؟
باپەگر درەمی: دیاره کاک سەرکەون
 حەسەن تىكۈشەریکى دیار
 ناسراووه ھەر لە سەرەت تاواھ لەندا
 گۇرانىش كارىكىدووه، سیاستى
 گشتى گۇپانىش دیاره ئاشتىخوان
 مەدەنی و قانۇنیيە، بەلام ھەلبڑاردنی
 پەيوەندى بە يەكىتى و پارتىيە و نېيە
 بەلکو پەيوەندى بە خۇمانە وە ھە يە
 ئىتەمە لە سەلىمانى بە ھەلبڑاردن لەندا
 كاندىدەكان کاک سەرکەوت دەرچووه
 هيچ نەخشە بەندىكى بۇ نەكراوه
 بەلکو فەزاي ھەلبڑاردن دىارييکىدووه
 کاک سەرکەوت بىتە پىشەوە.

پارتسی و یه کیتیش دیدار بوده،
 به شبهه حالی خوی هستنکه می یه کتی
 به شیوه یه کی و ها بتیه پیشه وه که
 کومه ک بکات به شه فافبیونی دوختی
 سیاسی کوردستان و شه فافبیونی
 ئو تاریکیانه ای له ولاته که داده هیه،
 من پیش بینیم ده کرد که باشتر
 یه کتیتی بتیه پیشه وه، به لام تائیستا
 نه هاتعون، هندیجار قسے هندیک
 له سرکرده کانیان جیگه دلخوشیه،
 به لام ئو بوجونانه رسمی دین.
 ناویته: پیتوایه یه کتی گپانکاریی
 نه کردووه به رامبران؟
 بابک دره یه: به لئی پیموایه

A portrait of a middle-aged man with dark, wavy hair and a mustache. He is wearing a dark suit jacket, a white collared shirt, and a blue and white striped tie. The background is a large, colorful mural depicting various historical or political figures, some in military uniforms and others in civilian attire, set against a backdrop of flags and architectural elements.

باباکر درهی
که سایه‌تیه کان، به لام چاره‌نوی
ثابوری و سیاسی و کومه‌لایه‌تی و
ته نانه کلتوری خلکی کوردستان
به دست حکومتی هریمه‌وهیه،
هم دسه لانداریوونه و شیان
ناچارمان دهکات تئیمه‌ش راستیه کان
رونکیه‌وهیه بیه شیوه‌یه قنهاعه‌تمان
پیتیه‌تی.

ناآونیه: په یوه‌ندیه کانتان له گه‌ل
یه کیتیه چونه؟

باباکر درهی: په یوه‌ندیه کانمان
له به رچاوی میدیا کانه و پیموانییه
نه‌وهونده گشه‌کردنی تیکه و تبیت
که شایه‌نی باس بیت، به لکو له گه‌ل

زورې لە ئاپنە

Digitized by srujanika@gmail.com

زانستی ناکارا

دەربارەی وەزىفەو مۇرالى زانستە سروشىيەكان

لەکۆمەلگاكانى وەك ئېمەدا «۲»

زانست له کومه لگاکانی ئىمەدا تائىستا
مه لىكى كىمەللىك چامكۇ رەھەندى
بېنپەرسى نىيە . بىسىرىك پەيوەندى
زانست بە تەكتۈلۈژيا و پەيوەندىبىكى
پچاراوه، واتە زانست دەرهاويشتەي
كالايانو پىشەسانى ئەوتقۇز گىرنى
نىيە . دۈرۈم زانست رەھەندى
كۆمەلأىيتى و پراكتىكى تىيدا نىيڭكار
كەز، واتە زانست تەنديا لەسنوورىتىكى
تەد بچوڭداو لەھەندى بوارى دىيارىكراودا
تواتىنيتى لەمعاريفىيەكى تىيرىبىوه و
بىيىت بە مەعرىفە يەكى تابىقى،
ئۇمىش لەسنوورى دىيارىكراودا،
سازىنى ئېرىتنىك، دەرونى، دەكەن .

شەھىدلىرىنى ئارامو دوو گىرانەوهى چىاواز

"ملاجئه ختیار میثوو دهشتوونی"

لے لا پہ ختیار

نہیں نارام

ئاواز قاره‌مانی

۵ ناشر: سه راوی

کیپانوه‌ی ملا به ختیار بق چونیه‌تی
 شه‌هیدکردنی "نارام" له‌کوتایی
 هفت‌تakanی سده‌هی رابردودا،
 گرثی له‌تیوان نیو ناوات قاره‌مانیدا
 ده روسته‌دکات که نیستا هلسوپاوی
 بزنتنوه‌ی کفران. لام گفتکوکیه‌ی
 ناولینه‌دا ناوات قاره‌مانی پاس لهه
 ده‌دکات که له‌ژانیدا نزدترین چاکه‌ی
 له‌گه‌ل ملا به ختیار کردوه، نئو
 ده لیت "پیشیبی نئوه نده‌کرد
 وه لامی چاکانی من به و جوره
 بدادات‌ده و خیانه‌ت له‌منو له میشووش
 نکات".

مهلا به ختیار کارگیری مهکته بی سیاسی
یه کیتی نیشتمانی کوردستان، له دوا
دیداریدا له یه رنامه ای (رووداو و میژوو)
یه کنالی NRT، گومان ده خاتنه سهر
ثاوات قاره مانی هه لسپوواوی بنوتنوهه
کونبان، که گوایه که متراخه میی نه و
بوبهته هه هه تیاچونی "شهید نارام" ،
به لام ثاوات قاره مانی به نوندی نه وه
ره تده کاتوه که به هه که متراخه می
نه وهه شهید نارام تیاچوییت،
قاره مانی به ڈائیتیه راگه یاند که
نه وهه ملا به ختیار کی پایه وه،
شیواندنی میژوو. نه گهر نیستا من
یه کیتی بومایه هرگزی به و جوره
رووداووه که نه ده شیواند، وه کو خوی
ده یک پایه وه، نه گهر وانییه له پاش
سال بچ نه او گومانه له سهر من دروست
ده کات .

ثاوات علی عه بدولکه ریم ناسراو به
ثاوات قاره مانی که له کلتایی سالی
۱۹۷۶ بوروه بپیشمه رگه و یه کیکه
له کادیره سه رتاییه کانی کومله،
له سالی ۱۹۷۸ ادا به پرسی عه سکه ری
یه کیتی نیشتمانی کوردستان بوروه
له ڈاچه قاره داغ، بدوتهی نه و ساله دا،
له کلتایی مانگی پکی نه و ساله دا،

شـهـيـدـ ثـارـامـ دـاـواـلـيـتـهـ کـاتـ کـهـ سـرـيـکـ
لـهـ مـالـوـهـ يـانـ بـداـتـ، لـهـ گـونـدـ سـرـزـلـ،
نـهـ وـيـشـ وـتـويـهـ تـيـ نـاـچـ پـيـوـيـسـتـ نـاـكـاتـ،
دـوـاـجـارـ لـهـ سـرـ نـقـدـلـيـكـونـ شـهـيـدـ
ثـارـامـ بـرـيـارـهـ دـاـتـ بـروـاـتـوـهـ وـ سـرـيـکـ
لـهـ مـالـوـهـ يـانـ بـداـتـ.

بـقـ نـهـ وـ مـهـبـسـتـهـ لـهـ گـهـلـ شـهـيـدـ ثـارـامـ
پـيـكـوـهـ لـهـ بـيـانـيـهـ کـداـ بـهـرـيـ بـهـرـيـ
لـهـ گـهـلـ کـاـ لـهـ گـونـدـ تـهـ نـگـيـسـرـ زـيـنـکـ پـيـانـ
دـهـ گـاـتـوـ دـهـ لـيـتـ "نـوـهـ کـاـ کـاـ نـاـوـاتـ بـقـ
قـهـ تـايـيـ بـقـ مـالـيـ تـيـمـ دـيـارـ بـيـزـتـ
نـاـيـهـ نـاـنـيـ تـيـمـ بـخـويـتـ؟ـ" لـهـ کـاتـيـکـاـ
نـاـوـاتـ نـيـنـکـارـ دـهـ کـاتـوـ دـلـهـوـاـيـ
زـهـنـکـ دـهـ دـاـتـوـهـ کـهـ وـانـيـيـ، لـهـ کـاتـدـاـ
شـهـيـدـ ثـارـامـ، بـهـ ژـنـهـ کـهـ دـهـ لـيـتـ "باـشـهـ"
بـقـ نـهـ نـيـوـهـ بـرـوـيـهـ لـهـ مـالـيـ تـيـوـهـ دـهـ بـيـنـ".
دوـاـیـ نـوـهـ دـهـ چـنـهـ مـالـیـ ژـنـهـکـ، مـالـهـکـ
خـرـيـکـيـ نـانـکـرـدـ دـهـ بـنـ، نـاـرـامـيـشـ
داـوـاـيـ نـاـوـهـ شـكـيـتـهـ دـهـ کـاتـوـ بـقـ نـيـوـهـ بـرـوـ
نـاـوـهـ شـكـيـتـهـ دـهـ خـرـونـ "هـرـ لـهـ سـرـ
سـهـ کـلـيـکـيـ کـيـ نـاـوـ حـوـشـهـيـ مـالـهـکـ
لـهـ گـهـلـ کـاـ کـاـ ثـارـامـ نـاـوـهـ شـكـيـتـهـ مـانـ
خـوارـدـ".ـ بـهـ پـتـيـ کـيـپـانـهـ وـ کـانـ نـاـوـاتـ،
شـهـيـدـ ثـارـامـ بـهـ ژـنـيـ نـوـهـ مـالـهـ دـهـ لـيـتـ
"نـوـيـيـ زـيـادـهـ تـانـ هـيـ؟ـ" دـوـاـيـ بـهـ لـيـنـيـ

رات نامادره بـه و ده دات کاتیک
پونه ته نو گوندہ به مـلابـه خـتـیـارـو
یـشـمـرـگـهـ کـانـیـ تـرـیـ وـتـوـهـ،ـ دـهـ بـیـتـ
ـوـ گـونـدـهـ دـاـ نـامـیـنـنـهـ وـهـ،ـ چـونـکـهـ
ـوـ پـوـوـیـ نـهـ منـبـیـهـ وـهـ باـشـ نـیـیـهـ،ـ بهـلـامـ
ـهـ قـسـهـیـانـ نـهـ کـرـدـوـوـهـ،ـ هـرـ بـهـ وـتـهـیـ
ـاـوـاـتـ بـقـدـمـیـ دـوـاـتـرـ جـهـیـشـ عـیـرـاقـیـ
ـهـ یـشـقـتـهـ سـرـیـانـ.ـ نـوـ دـهـ لـیـتـ کـاتـیـکـ
ـجـهـیـشـکـهـ هـاـتـبـوـوـ،ـ مـنـوـ مـلـابـهـ خـتـیـارـو
ـلـیـلـیـ سـهـیدـ مـهـجـیدـ لـهـ مـالـیـکـداـ بـوـوـنـ،ـ
ـنـیـ مـالـلـهـ کـهـ هـاـتـبـوـوـهـ وـقـیـ جـهـیـشـ
ـاـتـ،ـ هـرـ نـهـ مـزـانـیـ مـلـابـهـ خـتـیـارـ
ـچـونـ رـایـکـرـدـ دـهـ رـوـهـ،ـ مـنـیـشـ تـاـ
ـقـیـمـ کـلـکـرـدـوـهـ جـهـیـشـ نـزـیـکـ بـوـوـهـ،ـ
ـکـاتـهـ دـاـ بـنـشـمـهـ،ـ گـاهـ کـانـ گـوتـ

لیشیبینی ئەوەم
دەکرد وەلامى
چاکەكانى من بەو
جۆرە بىداتەوە خيانەت
كۈنە اەمەشمۇش ئەكتە

گه رئیستا من
کیتی بومایه هه رگیز
و جوره رووداوه که
ده شیواند، وہ کو

پرست کیڑاوهتہ وہو واے پاسکردیووہ
ئو بے نور نارامی لہو مالہدا
یشتتوه، هتا وتنی دوربینہ
سخنیکھی کھی لیستاندیووہ، به لام
وہ هر راست نییے، چونکہ کاک
سارام بے دوربینیکھی خوی سے بیری
باشکانی کر دیبو پیش نہوہی بینہ
او گوشہ کو، جکالوہ مالکہ ش
سامہیدن کہ بے ینکاری بیکی نقدی کاک
رام من له مالکہ رویشتم، بہ پاستی
یتتکام بیک لہ پاش ۳۴ سال له نیستاندا
لہ لابختیار نہو میثووہ دہ شیوینی؟
اوات ناماڑ بہ وہش دہ کات کہ دوای
ووداوه که ملابختیار بیک لیکلینہ وہ

یه کیک لهئه کان ئوه یه سکالای
ناسان داشت، لازم غشان تەنەن دەکەن

توانای خرم قسمه له همکاره کانی بیونی زانست کرد، به لام لیره دا دهمه ویت هنديک شتی تری بز زیادکه، رههندیکی تر له بیونی زانسته سروشته بیه کاندا تر خبکمه موهه، که رههندی دهرونیه. کومان له وده نبیه که زیره کی خرثناوا تائنهندازیه کی تقد غوری دهسته جامعی کلمه لگاکانی وهک تیمه بیروندارد. بالاوهستی ته کنلوزیو زانستی خرثناوا جوره بربینکی نرسیسیانه «ترجرسی» قولوی کرده خودی مه عريفیمانه وه. ته وهی چندین سده بیو زانا دینیو موشه سیلو میژونوسه کانی خرمه لات پتی هله لدهستان له باردهم دهستکه وتكانی زانستدا بیسوسودو بیکله لک ده رده کوت. کسه عاقله کانی خرمه لات پتی هله لدهستان له باردهم دهستکه وتكانی زانستدا بیسوسودو بیکله پتی دروستبکه نو بکریت وهک کلمه لگا بیژن و زیره دسته بیه تیاخوات، ناتوانن تا نابد پشت به نبین تهییه و نیامی غهزالی بیستن. ثو کولتوردی خرمه لات سه دان سال بیو باناوی مه عريفه وه برهمه میده هینتا لدانکاوه بشی هاره نزدی بیکله فریتوت ده رده که تو هیزیکی دروست ندهد کرد پاشه پذئی پت زامنکین. تاشکارابیونی ثو رابوردووه بیسوسوده، سرهقنا زقد لغوری خرمه لاتیه کانی تیکشکاند، ثو که گرتیه کی خو به که مبینینی شارستانی لمزقو زانکاندا دروستکرد، که لو باوه بدام تقد قسی لسر کرایت. ثو وایکرد خرمه لات به فراوانی روپکاته زانسته خرثناوا بیله کان، لهوانه به تایبه تی زانسته سروشته بیه کان.

روپکرنده زانسته سروشته بیه کان له خرمه لاتدا چوار ریشه سرهه کی هه بیو، یکه میان: بز و هرگتنی هیزی خرثناوا بیو، که دواجار وهک خونیکی مه حمال دوایی هات. دووه: بز پالپشتکردنی ثو هینانه بیو که له کل فیکری، دیندا شه پیانده کرد. سیمه: بز پیداویستی ثم کلمه لگاکانه بیو بیزیک لو زانستانه، وهک بزیشکو نهندازه و نیداره، که لسنودیکی بچوکدا ثم زانستانه توانیان شنگه لیکی کم پیشکه ش به تیمه بکن. چواره: بز تپه پاندی و همعی نه زانینی و ساپریکردنی ثو بیته تارجسیه قوله بیو که تیمه زامدار کردیوو.

ثو وهی که نامپر به تواوه تی ماوه توه، خالی چواره مه. هانتی زانسته سروشته بیه کان له رزیه رههنده کانیدا ثو دهه نجامه که نهدا باده استوه که چاوه پوانده کرا. کلمه لگاکانی تیمه به نانسته نهاده خاده: هنن قدرهت.

نومان ده خاته سر من، باشه له میع
وینیک بورو پیشمرگه یه ک بچیت
هر ترسی بخویو هاوپیکانی دروست
کات".
هدره له وانه، ثاوات باس له وش
هه کات که له زیانیدا نورترين چاکه‌ی
که ل ملهابه اختیار کرد ووه، بزیه
هه لیلت "پیشیبینی نه وهم نه ده کرد
هه لامی چاکه‌کانی من به و جزره
هه دات و هو خیانت له منو له میشورش
هه کات، من داوایلیتده که م نهو میثوو
هه است بکاته وه، نه گهر نا یه کیک
هه که ره کان نه وه ده بیت که سکالا ای
هه اسایی له دزی تو ماریکم هرچه نده
هه نیستا پیرام نه داوه سکلا تومار
هه که، هه ندی له هاوپیکانیشم پیشان
هه ش نابوو هه ره لایمیش بدهمه ووه،
هه لام براستی نهو ترمته‌هی بز منی
هه درستکدووه کم نیه".

"۳۱می ئاپ". . مەرایەک لە فەنسپووکدا

په یجه کانی یه کیتی: خیانه‌تی نیشتمانیه
په یجه کانی پارتی: رفڑی نیشتمانیه روهریه

رای نئو ئەندامو دۆستانیه يە كە بهسۇد
وەرگىتن لەدزىي يەكىتى يان بۇ يەكىتى
دەينومن".

پارتى ديموکراتى كوردىستانىش
ئاشكراي دەكەن كە ئەوان بەھىچ
شىۋەيەك ئاڭادارى ئە جۆرە
پەيجانە نىن، لە بارىيە وە تېبىشى
سەركارىدا يەتى پارتى لە سەليمانى،
عەبدولوهاب عەلى بۇ ئاۋەتىنى
رونكردەوە كە تەنھا پەيجەكانى
kdp وۇ پەيجى سەرۆكى پارتى و
جىنگەرەكەي و مەسىرۇ بارزانى و
ئىنجومەنلى سەركارىدا يەتى پارتى)
رەسمىن و جەڭ لە وانەھىچ پەيجىكى
دىكەيان نىيە و تى "كۆمەللىك خەلک
بەناوى پارتى و يەكىتى پەيج دروست
دەكەن بۇ قىسە وتن بېكتر، بەلام
دىلىيات دەكەمەوە كە ئۇ پەيجانە
سەر بەھىچ لايەكمان نىن".

يەكىتى لىدوانى فەرمى يەكىتىيە،
جەڭ لەو ھىچ لىدوانىتىكى دىكە راي
يەكىتى نىيە".

ناۋىرو و روئىكىرددەوە كە "31
ئاب يىش بەشىكە لەپابدۇو پېۋىستى
بەستا يېشكەرن نىيە، بەلكو پېۋىستى
بەدرەسلۇپەگەرنەوە بەشىكە
لەدېزىكراوهى شەپى ناوخۇو پېۋىستە
وەكخۇرى بېبىرىتى و تى "پېۋىستە
ئە و رۆزە نېيتە ھۆكارىك بۇ ئەو
پەيوەندىيەتى لەننۇ پارتى و يەكىتىدا
ھېيە و نېيتە ھۆكارىكىش بۇ ئەو
يەكىزىنېيە لەننۇ مالى كوردىدا ھېيە،
چۈنكە ئېمە لە بەرەدم قۇناغى دواى
فييرالىداین".

ئە و ئەندامەتى رېكخىستى يەكىتى
دۇپاتىكىرددەوە كە ئەوان دورو نزىك
ئاڭايان لەھىسىنى ئە جۆرە پەيجانە يى
نېيە و تى "ئەمە سۆسیال میدىيە و

۳۱ ئاب پىّويسىتە
وەكخۆى بىينرىۋە پىّويسىتى
بەستايشىكىدىن نىيە

۹

سه سورپرمانی خله کورستان.
له به ره بیانی ئه روزه داویه شیوه هی کی
چاوه پوانته کراو، هیزه کانی رئیمی
ه عس به جو ره ها چه ک له نیونیشنیاندا
ه بابه و به ماوکاری پارتی دیموکراتی
کورستان دهستان گرته و به سه ر
شاری هه ولیری پایته ختی هه رئیمی
کورستان که یه کیتی تبیدا بالاده است
ووو، گرتنه وهی ئو شاره شن لاهیت
بارتیمه وه به هوی ئه ووه بو که
یشتربه ههوی شه پی ناوخوی پارتی و
به کیتیمه وه، پارتی له شاره ده رکرا.
بو ویه سالانه له گل نزیکونه وهی
ئه روزه دا هندیچار له لایه ن
بیدیا کانه وه یادی ئه و روزه ده کیتیمه وه،
یش ریکه وتنی ستراتیئی پارتی و
به کیتیش، میدیا کانی یه کیتی باسی
له و روزه یان ده کرد، به لام ماوهی
چهند سالیکه میدیا یه کیتی

کامیان له ئیداره کردنی په رله ماندا باشتر بوو: دكتور كه مال يان دكتور ئه رسه لان؟ رای په رله مانتاران جیاوازه

سەرۆکی حکومەت ژمارەیەک کادیری "کۆمەل" خانەنشین دەگات

يەكگرتوو: خانەشىنكردىنى كاديرانى حىزىي "بەھەدەردانى بودجه" يە

پیسا خدر

به شیک له پرله مانتارانی کوردستان
ناماژه بهو ده کهن که مامه له کردی
سرزکی نیستای پرله مان
(که رسه لان باین) له نیداره دانی
دانیشته کانی پرله ماندا به بهار ورد
به سرزکی پیششو (که مال کرکوکی
میمن باشته، به شیکیشیان ده لین
چیاوانیان نبیه.

پهله مانتار پیشوا توفيق له فراکسيونى گوران، که له ۰۱۱/۴/۱۹ ده به ناويكى گرته سه روكى ئە وکاتى پهله مانى كورستان (د. كه مال كەركوكى) كاتىك كه وزىرى ناوخۇي حکومەتى هەريمى كورستان بانگھېشتى پهله مانى كورستان كرابوو بە مەبىستى لېپچىنەو له سەر روداوه كانى ۱۷ ئى شوبات، دەلىت سەرۆكى نىستاي پهله مان له پۇرى ئىدارە كەركدنى دانىشتەكانى پهله مان و رىيگەدان بە پهله مانتاران ئىسلوبى باشترەو جۈرىك لەنرمى پىتوھ دىارە، لە رامبەر ئىسلوبو مامەل كەركدنى سەرۆكى پىشۇرى پهله مان".
بەلام سەرەبای ئە وەش پهله مانتار پیشوا توفيق جەخت له سەر ئە وە دە كاتە وە كە دئەرسە لانىش ھەمان ئىسلوبى د. كه مال، ئە و سىياسەتە پەيرەو دەكتە كە بەپىرى يېككە وتنى

په رله مانتاران ده لیں "ئیستا
ریگهی زیاتریان پیده دریت بو
کفتو گوو قسہ کردن "

له گوپینی سه روکی په رله مان نایین،
چونکه همان ئو سیاسته له نئنبو
په رله مان ده بینریت که له لایهن پارتی و
یه کیتیبه و پیپه و ده کریت".
له برامې ریشدا په رله مانتار گوران
ئازاد له فراکسیونی کوردستانی
یه کیتی "ئاماره بق ئه و ده کات
که سه روکی په رله مان په پهروی
ناوخوی په رله مان جیهه جی ده کات و
هه لسنه نگاندنی سه روکی په رله مانیش
ده بیت به پیتی په پهروی ناوخو بیت،
بے لام گورانکاری هه بوه به هوی
گورانکاری له سه روکی په رله مان له پووی
ده روونی و شه خسیه وه کاریگه ری
نوری هه بووه، بق ئه و ده شیکی
نوری په رله مانتاران ئه و قسسه يه
ده کن که ئیستا "مورتاھتن و ریگه ی
زیاراتیان پیده دریت بق گفتگوکردن و
قسه کردن".
له گله ئه و ده شدا گوران ئازاد،
ئه و ناشارتیه و که ئه و نرمی و
ریگه پیدانه، رنه گه زیانی هه بیت،

٦

لکومہلی نیسلامی رہتییدہ کھنہ وہ
کے یہ لکیتی بہاسہ دان کادیری بتو
خانہ نشین کر دین، بہ لکو رایدہ گے یہ نن
کے ٹھوان یہ شیوہ یہ کی فہری
دواوایاں لہ سریز کی حکومت
”تیچیرقان بارزانی“ کریووہ ڈمارہ یہ ک
پیشہ نہ رکھے یہ دیوبندیان بتو خانہ نشین
بکات، یہ روستکی یہ گکروشو نامائے
بہوہ دہکات کے خانہ نشینکردنی
کادیرانی حینی ”بہ مہ دہ ردانی
بیوو جہ“ یہو جہ ختیش لہو دہکات وہ
کے یہ معیج شیوہ یہ ک کادیری
خانہ نشینکراویاں نئی .

”
که ر حیزبیک
کاریک به نهندامیکی
بسپیریت
نه وا ناساییه
خوی ها و کاری
بکات، نه ک
دوا تر حکومه ت
له بودجه ت گشتی
خانه نشین، بکات

"لهیستادا خریکی ناونوسینین،
به لام نازانین چهندمان بُخانهنشین
ده کهن".

سه بارهت به وهی که له پیگه‌ی
ئو فوه ئهو کاره ده کریت، ناویراو
وئی ئه‌گه راه پیگه‌ی من یان هر

نه و زانیاریه "ئسلو ئه ساسی
ننیه و ناشکرای کرد که له ماوهیه
رابردودا و هک زدربه‌ی حیزبه‌کانی
دیکه که کادیره‌کانیان خانه‌شینکارون
نه وانیش داوایان له سه‌رۆکی حومه‌ت،
تینچیرقان بارزانی کرد ووه ژماره‌یه ک
کادیریان بُخانهنشین بکات و وئی

زیانه کانی عیراق

لارا: لپهپهی عیّراق

پروردی تیریه و سارجه م جنگ
د. ر. کیه کانی عراق کوتاییان هاتوه و
ساوه یه ک پیش نیستا نوری مالیکی
شکست پیشانی ریکخواری شلقاء عیدیه
الکیاند، به لام تائیستاش عراق
برده و ام پاجی جنگ کانی پیشوی
دادو تو زیزینه ویه که لمباره یه و
کراوه ناماشه به شماره سایر سهیر
د. کات لام بواره دلو تیکرای زیانه کان
به زیارت له ترلیزینیکو ۲۵۶ ملیارد دلار
ده خله ملیتنت.

اًم توییژینه و یه که له ژماره یه ک
مالیه پر عیراقی به شیوه ی پچرچر
لاؤکراوهه توه، نئوه ئاشکرا ده کات که
جه گنه کانی (عیراق - تئران) و (عیراق
هاوپه یمانان) دا ملیونیک تا ملیونو
نیویک کەس کوژاون، جگه له مەش
بارگرانییه کانی گەمازى ئابورى له سەر
عیراق له نئوان ۱۹۹۲ - ۲۰۰۳ قوریانییه
مرؤییه کان به هۇزى نەبۇنى داوده رمانو
لاؤبوبونه و ھەنخوشى و برسیتى و کارى
نۇندوتییې و گەشتەتە ملیونو
نیویک ئىسنان و پاشکى شىرىئە ۱۴
نەزانان شەرتىنەن ئەمەن

به های دارایی ثیرخانی به فیض در او
میانه ی جه نگی دووه می کند او
(عیراق - هاوپه یمانان) که لسالی
۱۹۹۱ مادی ۲۳ روزی خایاند به
۲۳۲۴ آن

تیچونی جه کنکی سیئه‌می ئەم مەريکا
بە ریتانیا دىزی عێراق لە ٢٠٣ به
١٤٨ مiliارد دۆلار دەخەملىتىرت ئەمە
جگە له تیچونو خرچيیەكانى پاش
جەنگ.

بـهـهـاـي قـهـرـهـبـوـهـهـكـانـيـ كـوهـيـتـ بـهـ ۱۰۰ مـيلـيارـد دـلـلـار دـهـ مـلـيـنـيـتـ .
بـهـهـاـي چـاـکـرـدـنـهـ وـهـ نـزـهـنـکـرـدـنـهـ وـهـيـ

کهتری نه ووت له عیراق به ۹۰ مiliار
دولار دخه ملینریت.
به های قه رزی ده ره کی عیراق و ئه و
سو زیادانه چونه ته سه ره قه رزه که
به ۳۵۶ مiliار دلار دخه ملینریت،
مهندیک را پر تیش ئاماره بهوه ده کن
که ۲۸۲ مiliار دلاره.
سره جم تیچونی ئه م زیادانه ی که
ده بیت عیراق قبولی بکات ده گاته
تریلیونیکو ۱۹۳ مiliار دلار.
پی خه مازدنی شاهزادیانی ئه مه ریکا
تیچونی سره نوئی ئاوه دانکرد وه وی

ایرانی عراق به همراه ۵۰ میلیارد دلار. به همای
که و قره بو و آن شی پیوسته بدرینه
ایران و کوهیت به ۳۰۰ میلیارد دینار
دخته ملیتیست و ئگه قره بوی
نه ریشی بخیریت سه رئوه تیکای ئو
نیانه ماد دیانه‌ی ده بیت عراق قبولی
بکات ده کاته تریلیونیکو ۲۵۶ میلیارد
دولار.

روزگار نامه ای و اشتنقون پرست نهوهی ناشکرا کرد و که کلمات نیسلامی نیزدان
نیتیستا له لیکه ناسعانی عیاراقوه به فرنگی چکو تقدمنی بتو سوریا
ده دنیتیت، نامهش مایهی نیکه رانی کومه لکای نیزده ولتبیه، چونکه نه و چکو
ته تقمه منیانه بکوشتنی خلکی نه و لاته به کارده هنریت. هر دو ها رو زنامه که
له زاری کاریه دهستیک حکومتی نه مدیریکاهو چه غنی له سهر نهوه کرد و همه تووه
که حکومتی به غدا چندینجار دواوی نه مدیریکای بق راکترن و پشکنینی نه او
فرپرکانه ای نیزان ره تکردووه تووه که له ناسعانی عیاراقوه به ره و سوریا ده بین.

پرله مانتاری عیراق "علی شهلا" نه و موالانی ره تکرده و که کیچه‌لی سیکسی بینه هونه رمه‌ندی میسری "غاده عبدولوه زاق" کردیت. به در خستنده‌ی نه هم مواله دوای نه و هات مالپیری "روسیا نه لیهوم" موالی نه وی بلوکرده و غاده دولیه‌کی علی شهلا لی تقاضه‌ری قبولکرده و تا وینته‌ی کی بقیادکاری لک‌لک‌لدا بگیرت، به لام غاده تووشی شوک بوروه که بینیویه‌تی شهلا سره رخوش بوروه و باوه‌شی پیاکردووه و ویستویه‌تی ماجی بکات. علی شهلا وتی "نه و مواله لئه لفه وه تا یای درزیه و بادرزی‌ای زیانم غاده نه مبینیوه".

کورد ساله های ساله خون به سه ریه خوبی و ده بینیت
نورت: ناوینه - نوشیف

جیاپوونه وەی کورد لە عێراق.. دەرفە تو مەترسییە کانی

A portrait of a middle-aged man with dark hair and a prominent mustache. He is wearing a light blue button-down shirt and a dark tie with a subtle pattern. He is seated, looking slightly to his left, with his hands clasped together on a dark surface in front of him. The background consists of vertical wooden slats, possibly a window or a paneling.

ئەزمۇنى باشۇرى سودان يان فەلەستىن و چىچان؟

ناؤینه: ناوینه سه‌له‌ی کانه، نه‌گار مسله‌که
دهره‌که‌یه، فاکته‌ریکی
نه‌سله‌یه دا فاکته‌ری
ناوچویی فاکته‌ره
لاوازه‌که‌یه، فاکته‌ری
دهره‌کی فاکته‌ره
به‌هیزه‌که‌یه
نقد کوره بون.
ناؤینه: به‌لام نیستا باس له‌سرله‌نو
دابه‌شکردن‌وه دارشتن‌وهی هاوکیش
سیاستیه‌کان و جوگرافیای ناوچه
دهکریت له‌سر بنه‌مای ندوتو غاز.
نه‌سله‌یه ده‌فاکته‌رهش ده‌رفه‌تیک بچ کوردستان
ده‌ره‌خسیتیت که فله‌ستین و چیچ
نیانه..
نه‌سسه‌رد: ناوینه دیارده‌یه که تا

کوردستان وه جیاپون‌وهی
فله‌ستینه‌کانه، نه‌گار مسله‌که
مسله‌لای ویست بیت، به‌کسه‌ری
جیاده‌بنه‌وه ۲۲ دولتی عاره‌بیش
پشتگیریان ده‌کات، به‌لام نیسراشیل
به‌شیوه‌یه کی تاییه‌تی و کلمه‌لگای
نیوده‌وله‌تیش به‌شیوه‌یه کی گشتی
ناماده‌یی تیدانیه دان به‌جیاپون‌وهی
یه‌کلاینه‌ای فله‌ستینه‌کان بنیت.
هله‌لومه‌رجی نه‌وان نقد لوه‌یه نیمه
باشتله، به‌لام هیشتا دوولن به‌رامبر
بم ماسله‌یه.

ناؤینه: به‌لام نه م کنپانکاریانه نیستا
له‌ناوچه‌که‌دا روده‌دهن ده‌رفه‌تیکی
زیاتری له‌فله‌ستینه‌کان بچ کوره
نه‌ره‌خساندنه‌وه که بگان به‌مامفه‌کانیانو
رووه‌نه و ناپراستیه هنگار بنین؟

نه‌سسه‌رد: ماسله‌که مه راگیاندن
نیمه، نیمه قناغی یه‌کاممان پن
جیبه‌جن ده‌کریت وه که فله‌ستینه‌کان،
به‌لام کیش‌که پاش راگیاندن که
دروسته‌ده‌بیت و نه‌وه کوبیدنیکی
نیزی لیده‌که‌ویت‌وه، نه‌گار نیمه
نه‌نم ماسله‌لایه به‌کلاینه راگیانه
وه که چیچانیه‌کانمان لیه‌سه‌ردیت،
که سه‌ره‌خویی خویان راگه‌یاند
به‌پن ره‌زمانه‌ی روسيا و کلمه‌لگای
نیوده‌وله‌تیش پاشان تووشی شکستیکی

بررسی سنته‌ری لیکلاینه‌وهی
ستراتیجی کوردستان و نه‌ندانی
سروکردایه‌تی یه‌کیتی "فرید
نه‌سسه‌رد" له کوتکیه‌ی ناوینه‌دا
ده‌لیت "مسله‌لای جاپانو راگیاندن
نیمه، نیمه نه‌وه‌مان پن جیبه‌جن
نه‌کریت، به‌لام کیش‌که پاش
راگیاندن که دروسته‌بیت و کوبیدنیکی
نقد لیده‌که‌ویت‌وه".

ناؤینه: نایا نه کاته گونجاوتین کات
نجه‌جیاپون‌وهی کوره له‌عیراق؟
نه‌سسه‌رد: نه‌گار کاته‌کاهی گونجاویاوه
چاوه‌پوانمان نه‌ده‌کرد پیکسه‌ر
جیجاده‌بیوینه‌وه.

ناؤینه: نه‌گونجانه‌کاهی له‌چیدا ده‌بینی؟
نه‌سسه‌رد: نه‌گونجان و مترسیه‌کاهی
نه‌ده‌دایه که هیشتا ناوچه‌که ناماده نیمه
ده‌ولتی کوردي قبل بکات، هیزه‌کانی
جیهاشی و کلمه‌لگای نیوده‌وله‌تیش
نه‌مو ناماده‌کیهیه‌یان تیا نیمه مامله
که‌گل ده‌ولتی کوردیدا بکن، به‌هزی
نه‌مشاهه و نه‌گار نیمه به‌کلاینه
ماهیکه‌یه‌نین تووشی کیچه‌لیکی نقد
هیبن. ماسله‌لای جیاپون‌وهی

ئەم لاپەرھىدە بە سپۆنسەرى ژۇورى بازىرگانى و پىشەسازى سلىمانى چاپ و بىلەوە كەرىتەوە

فوتو: پیپر نہ جم

کیا لگے یہ کی نہوت لہ کہ رکوک

ئاپا گریبەستە نەوتىيەكانى ھەرىم لەزىر ھەرشەدان؟

"لہ بازار پری و زہدا گریبہ سته کان و کونٹراکٹہ کان وہ کو شوتی و کالہ کرپین و فروش تینان پیوہ ده کریت"

چند زانیاریمه‌کی گرنگ له سه‌ر نه‌وتی هدريم

له جزئه باشه کانی نهاد، و هک نهاد
ده لئیت "نهنجامه سره تاییه کانی
روپوچکردن واچ ده دردنه خن که
له ازاخوهه تا که رمیان، تادیت جزئی
نهاده که سوکتر ده بیت، نامه مش
مایه ای خزر شحالیه، چونکه نهادی
سوک باشته و له بازاره کانی دوینادا
به نرخیکی نزدیتر ده فرق شریته و،
ده توائزیت به ناسانی بق پرده همه کانی
و هک به نزینو کار نیلیو به نزینی تهیاره
رسانیان لنه میگردند".

* سامانی سروشی نهادن گاز
کردنگرین سارچاهی و زدن له جهاندا
که تا نهادن همی و زده کی تر نیمه
توانزیدت چیکایان بکریته، نهاد
سامانه اش سارچاهی سه رکی ثابوی
بیزاراق و هریمی کوردستانیشه.
له نیستادا چوار له که وردترین
کومپانیا چیهانیه کانی بواری نهاد
هکو نیکسون موبیل، شیفتونی
مهاریکی و توتالی فارهنسی و کارپردم
فتش روسي، گریته ستیان له گهال
عکوماتی هریمی کوردستاندا واژه
زدووه.

هریمی کوردستان که وتوته نتوان
پشتیته چیاکانی زاگرسو کهنداوی
فارسده، که خاوه‌نی سره‌چاره‌یه کی
بیشوماری زخیره‌ی سامانه
سروشتبیه هایدرکاربونیه‌کانی
نهوت و کازی سروشتبیه. به‌ماننده‌ی
شاره زایانی بواری وزه، نئم هریمی
خاوه‌نی نزیکه ۴۰ میلیارد به‌رمیل
به‌رمی هایدرکاربونیه‌و نزدیکی
کیلکه‌کانیشی جکه لکلکه‌ی
کارکوک تائیستا به دهستانیه‌داروی
ماونه‌ت، که نئمه‌ش په‌په‌وای
شاره زایانی نهو بواره، سامانیکی
کاموییه‌یه له‌دونیادا، جونکه وک
دقیوان سیوه‌یلی دله‌لیت "کیلکه‌ی
نهوت و کازی نزدیکیه ولاتانی دونیا
به‌هزی سوداییه رکرتیانه‌و رذژ
له‌داوی رذژ به‌ره و کامبوون نه‌مان
ده‌چن".

هر به‌پیش زایانیه‌کانی دقیوان،
به‌شینه‌یه‌کی کشتی نزدیکی کیلکه
نهوتیه‌کانی ناو هریم به‌سر پانتایی
جوگرانیای هریمی کوردستاندا
دابه‌شبیون، نه و جوئه نه‌وتیه
له‌هاریمیشدایه به‌په‌وای نهو یه کیلکه

لہ بازاری و زہدا کریں و فوشتینیاں پیتوه دکریت، هر وہا ئے وہ ش ناشارتیتوہ کے چندین کمپانیاں لہ گکل ئے وہی گریتھ سٹیاں لہ گکل هریمو حکومتی ناؤندیشدا واڑو کردو، بالام دواتر گریتھ سٹہ کانیان فوشتوتھو، بؤیے دلیلت "ئے گکر زانییاں لہ برڑھو ندییاں نییه، ئے وہا خیرا لہ بازاری و زہدا گریتھ سٹہ کان

لهلایه‌کی ترهوه د. عزهت سایبر
شاره‌زای ٹابوری و ماموستای زانکوئی
سلیمانی، بچونی وایه که ئو لیدوانه‌ی
وتەبیزی و وزارتەتى دەرەوهە ئەمەريكا
كارىگەرى نەرینى دەبیت لەسەر بوارى
وەبەرهەيتانى نەوتى كوردستان، ئەو
دەلیت ئەو كۆپانىيانە خاونە
سەرمایه‌یەكى زۇن، ئەستەمە
موجازەفە بە سەرەوەت و سامانەكە يانەوە
بىكەن، ئەگەر گربىيەستە كاپشىيان
ھەلنىوھەشىتنەوه، لەمەودوا زياتر
پەرە بەكارە كانىيان نادەن، ئەۋەش
كارىگەرى خراپى دەبیت لەسەر ئاستى
وەبەرهەيتانى نەوت لەكوردستاندا .
ئەو جەخت لەوەش دەكتاتور، كە
ئو كەسىلى دېوانەكە يىداوە كەسىكى
ئاسايى نىيە، بەلكو وەك ئەو
دەلیت "بىمانەوي يان نا، لەئىستادا
ئەو بچونى ئەمەريكا يە لەسەر
گربىيەستە نەوتىيەكانى هەریم، ئەگەر
كۆپانىاكاينىش بەقسە يان نەكەن و
گربىيەستە كان ھەلنىوھەشىتنەوه،
لېدوانى لەجۇزە كارىگەرى نەرینى
دەبیت لەسەر پېشىكە وەنلى بوارى
نەوت، كە دىستان ." .

چهندین کومپانیا
کریبیہ سیان له کهل
هریمدا واژو
کردوه، به لام دواتر
کریبیہ سته کانیان
فروشتنوته وه

زلهیزیکی مه زنی ئەم جیهانە،
لەھیچ دۆستنایتىبىھە كو دۇزمانىيە تىبىھە
تاسەر ناكاتوھە، لەلایەكى ترىشىت
باس لەھەش دەدکات كە كۆپە
زېبەلاھەكانى بوارى نەوتىيە
بەھەماشىتە بەدواي قازانچى خۈزىيە
دەھەگە پىن، بۇيە لە بۇۋايىدا نە
ئۇ كۆمپانىيائان بەئاسانى دەسى
لە قازانچە زورە هەلگەن، لە كاتىن
گىرىتىبەستىيان لەگەل ھەر يېمىكى ناسىر
كىردىوھە، ئەو دەلىت ئەمە باز
زوھىيە، ئەمە بازارپى قازانچو رىس
ئۇوانە هاتۇون گىرىتىبەستىكان لە
حۆكمەتىكى بەفەرمى ناسراودا
كىردىوھە كە خاۋەنى ياسايسەكى فەرمى
كە لەپەرلەماندا دەنگى پىدرارواھە .

و لیدوانه‌ی وته بیزی
دهزاره‌تی دهره‌وهی
مه ریکا، کاریکه‌ری
رینی ده بیت له سه‌ر
واری و به رهیانی
و ته کوردستان

در له بیاننامه که دا هاتووه "هه والی
م شیوه هی هی که سانیکه که
زده کهن ثم مریکا بپاریتکی له م
شیوه هی ده ریکات". له لایه کی ترهووه
اره زیانی نابوری و بواری نهوت، دوو
چونی حیاوازیان له سه رئه و لیدوانه هی
نه بشی و هزاره تی ده رهوه که ثم مریکا
دروستبووه. بچونتیکیان نهوه
خنه رو که ئه و کومپانیانه هی
سواری نهوت، خاوهن سه ره زیاده یه کی
رین، موجازه فه به سه رمایه کانیانه ووه
کهن و حسابیکی تاییه تی بوقلیدوانیکی
ها ده کهن. بچونتیکی تریش نهوه یه
قازانچی ئه و کومپانیانه له هه ریمندا
م نییه، ده ستنه لگرن له قازانچه
کاریکی ئیسان فازاندی.

قهیان سبیوه لی شاره زا له بواری
مه تو غان، له گهله ئوهه که ئه مه، بکا و هک

نایبیت کلمپانیا جیهانیه کانی نووت،
بهین ره زامندنی حکومتی ناوهندنی
عیراق، گریبیست له کال هیو
هه ریتمیکی عیاردا وائز بکهن". نهه
وتهی بربریستیکی وهزاره تی ده روهی
ولایتکه، که به چوریک له جزده کان
له نیتیستادا حوكی هه مو جیهان
ده کان.

نه لیدوانه‌ی فیکتوریا نولاند و ته‌بیزی
و وزاره‌تی ده رهوده‌ی ئەمیریکا به شیک
لابه‌ی پرسانی هریمی نیگره ران و بی
هیوا کرد، چونکه پیشتر به شانازیه‌ی کی
رده‌وه او باسیان لهوه ده کرد، که گهوره
کوپیانیاکانی وک نیکسون مۆبیل،
شیقرونی ئەمیریکی و توتالی فرهنگی و
گاگانپیروم نه فتی روسي، گیبیه‌ستیان
له‌گله حکومه‌تی هریمی کورستاندا
واشق کدووه .

به لام و زیری سامانه سروشتبیه‌کانی
حکومه‌تى هریم، ئاشتى هورامى
له‌ریگا بیاناتمه‌یه که وه ئەوهی
ره‌تکردهوه که ویلاهه‌یه گکرتوهه‌کانی
ئەمیریکا داوای لکوپیانیاکانی کردبیت
له‌ره ریمدا کارو و ھەرهینانسى نهوت
نه‌کەن، لە بیاناتمه‌کەدا هاتووه "ئە" و
ھە‌والانه‌ی باس لهوه ده‌کەن ئەمیریکا
ریگری لەکوپیانیاکانی بکات له‌ره ریمی
کورستاندا کاریکەن، هیچ بنه‌مایه‌کی
نییە و دوروه لە پاستیبه‌وه، بەلکو
ژماره‌ی ئە و کوپیانیايانه‌ی کە ئاڑه‌زۇو
دە‌کەن بەمە بەستى کارکردن بېننے
ھە‌بىص، کە دستان دو لە زیابەونه".

سالیکه چاره‌نوی نریکه‌ی ۲ میلیون دوّلاری و هزاره‌تی ئەوقاف نادیاره

نه حاجی جه رگیس ئه و گریبەسته کە ئى
ئىردووه، له پىبارىيە وە حاجى جه رگیس،
كۆكلى لە وە ناكات كە بىپارىبووه سى
سەس پىككە وە چىن بۇ سەعودىيە بۇ
تىرىپىيەستەتكە، بەلام وەك خۆي هىممايى بۇ
هەكاكات ئەو كاتە زەوفىكە هاتە پېشىھە وە كە
بەتەنها خۆي بېچىت، ئەو وەتى "ئەو دوو
كەسەي تىرى يەكىكىان حاجى يۈسۈفە كە
ئەنجومەنى وەزىران ئەو كاتە مۆلەتىيان
تىتەدا بىت، ئەۋەپتىشىان شىخ سەلاحە
ئە رېتەكە وەت بىت، هۆكاكىرىكى ترى
وەوش كە بەتەنها خۆم جوم، ئەۋەپپو
ئە ئەو دەمە بەتەنها من قىزىغان ھەبۇو.
وەترىن كە تائىستا بېر پارىيەكى نىزد بۇ
درىگىتنە وەي ئەو پارىيە خەرج كراوه، كە
زەزەندە دەكىرىت تەنها وەزارەتى ئەۋاقاف
پى ٥٠ ھەزار دۆلارى خەرج كردىتتى،
وە بارىيە وە ئەو بەپرسىيە وەزارەتى
وەوقاف، ئەو رووندە كاتە وە ئەگەر
سەعودىيە پارىيەزىرى بۇ ئەو كېشىيە
كەنگەتكايە زياتر لە ١٥٠ ھەزارى تىتەدچوو،
وە وەتى بەلام خۆم كارى پارىزەرىشىم
نېردووه، جەڭلەپ بارەي وەزارەت، پارىيە
خۇقۇشىم خەرج كردۇوه، بەلام من ھەرگىز
اسى پارە خەرج كەنگەتكايە خۆم ناكەم،
يېمە بۇ خىر ئەم كارەمان كىد، چۈزانىن
مۇ جورە لىدىتتى.

حاجی چه رگیس و تی " به لام نئیمه به وه رازی نه بوبین، هه تا لهوی لهدادگا و تمان با ئه و برهی که ده لیت خرجم کرد ووه له لای بیمنی، ئلهوه تی رترمان بو بگه پیتیتیه وه، دوایی له سه رنه وه رو بوبه پووی دادگاکی ده که نینه وه، به لام لهوی به وه رازی نه بوبون و تیان با هه مورو کیشەکه بھیه که وه ته او بیت .

سه رچاوه ناگادراره کی نزیک و هزاره تی ئه وقاف، باس لهو ش ده کات " نئگه رنه وه بپه پاره يه لهه ر بروزه يه کدا به گه بخرايه ده بسووه داهاتبکی باش بق و هزاره تی ئه وقاف، چونکه وا نزیکی سالیکه ئه و پاره يه گیراوه ". لو بیاره يه وه حاجی جه رگیس ئه وه رووندہ کات وه که هرگز پیش بینیان نه کرد ووه و هرگز تنه وه دی پاره که هیندہ دوا بکه وی، به لام سه رباری ئه وه ش ده لیت " دوای خیزی ئه و پاره يه ش شتیکی تره، ما فی خوانه ده توانين دوای یه کلابی بونه وهی ئه و کیشە يه دوای نئوه ش بکهین، به لام کاتی خوی لهدادگا و تمان ئه کگر زوو پاره که مان براتاوه دواوی هیچیتر ناکهین ". نئوه دی تیبینی ده کریت ببریار بسووه کاتی خوی سه نی کس واژوی گریبه سستکه له گال ئه و کومپانیا یهدا بکهن، به لام به پیتی به دواچونه کانی ئاولیه، ده رکه وت که

حکومه‌تی هه ریم له به رامبه رئه و
که یسه دا بیتده نگی هه لیزارد دووه

نیبه، به لکو پاره که هی حکومه‌تی نئو و قی و دک قه رز له سه رمانه، بیدهینه و هی حکومه‌تی عیراقی".
هه رچنه لمه ماوه‌ر رابروودا چنه نه پرپرسانی و هزاره‌تی نهوقاف
مزده‌یه که دهستگیرکدن و بد
گه یادنی خاوه‌نی کومپانیا راگه یاندو و تیان پاره که ده گه
بؤ هه ریم، به لام تائیستا له گه ل
پاره که نه گه پاوه‌تی و هی، گومانی د
ده کریت خاوه‌ن کومپانیا که نه گه
به لام حاجی جه رگیس جه خت له
خاوه‌ن کومپانیا که ده کاته و
حکومه‌تی سعودیه و هی، ئاماشه
ده کات که مه رجی ئازادبوونی
که پاره که بگه پیتیت و بؤ و
نهوقافی هه ریم. حاجی جه رگیس
ده خاته رو و که خاوه‌ن کومپانیا
نکولی له و ناکات که نئو بره پ
لایه، به لام و تیوه‌تی کومه‌لیک
کرد و له پاره که، پاشان ده یگه پ
گه شتیان نه کرد، به لام
ئه و بره پاره دیه هر له لای کومپانیا که
مامایه و هی، هه رچنه نه ده و هزاره‌تی نه وقاف
ماوه‌ر سالیکه خه ریکه بؤ گه پرانه و هی
نه پاره دیه و زیارت له هه زار دلاریشی
خه رج کرد و هه، به لام تائیستا پاره که
نه گه پاوه‌تی و هی چاره‌نویشی نادیاره،
ده سه رچاهه بیکی ئاگادری نزیک
له و هزاره‌تی ده لیت "حکومه‌تی هه ریم
له به رامبے رئه و که یسه‌دا بیده‌نگی
هه لبڑا رد و هه".

سالی رابدو و هر حاجیه کی هه ریم بپی
۲ هه زار دلاری بؤ حه جکدن لیوهرگیر،
وهک باشیش ده کریت نئو پاره دیه که
له لای کومپانیا که ماوه پاره حاجیان
بیتیت و بگه پرانه و هی به سه ره حاجیان
سالی پیشودا دابه شبکریت، به لام
حاجی جه رگیس که ئیستا فه رمانبهره
به ناویشانی شاره رزا له به پیوه به رایه‌تی
حه ج و عه مردی و هزاره‌تی نهوقاف، باس
له و ده کات که پاره که هی حاجیان

شکو رہ حیم

یکه‌ی سائینکه چاره‌نویسی ۱ میلیون و
 هزار ۷۴۲ نفر از وهزاره‌تی
 وقف، که سالی را بردو داویته‌ی
 مپانیایه‌کی سعودی بپ گواستنوه‌ی
 اجیانی کورستان، بهنادیاری
 ووه‌ته، له کاتینکا وهزاره تائیستا
 باتر له ۵۰ هزار نفر از خرج کردوه
 و درگرته‌وی نئو بپه پاره‌یده،
 لام تائیستا پاره‌که نهکه پاره‌تاهه،
 و رچاده‌یده کی ناکاراداریش رایده‌گهه‌نهن
 کهار نئو پاره‌یده له هدر پریزه‌یده کا
 که بپغایه، داماتیکی باشی بپ

سالی رابردوو به پیوه به رایه تی حه جو
مره له دیوانی و هزاره تی شه واقعی هه رتم،
یهه رسان حاجی چه رگیس محدین
رگوشی له ولاتی سعودیه گریبه سنتیکی
گله کوپانیا لاما سعودی واژه کرد
گراسنده وی ٤ هزار حاجی هه ریم
نه و لاته به بپی ٤ ملیون دولار، و هک
شه کشی بش پی ١ ملیون و ٨٥٩ هزارو
٧٤ دوکاری دایه نه و کوپانیا یاه، به لام
را تر به همی روستبوونی کیشیده که وه
اجیانی کوردستان له پیگای نه و

1551

"مستهفای هیجری" و "عبدولای موحته‌دی"

موهته دی و هیجری خهون
به کورسیه کهی تا له بانی و
بارزانیه وه ده پینن

”
نه م ریکه و تنه
ئیستای نیوان هیجری و
موهته دی جو ریک
لا سایکردن و هی
ریکه و تنداخمه
ستراتیژی نیوان
یه کیتی و پارتی

ریکه و تینیکی نیشتمانی فراوانیان به
به شداری هه مهو لایه ک دروست کردیا به،
چونکه حیزیه که دیکه دیموکراتو
سی لایه کانی دیکه کی کومه لهو
چند گروپویکی دیکه له دده رهه
نهم بازنه یه نو له به رامبه ریشدا رهنگه
نهوانیش به رهه کی دیکه له داهاتوودا
رابگه یه نن.

کم ریکارڈ شدی کیے گئی مہتممیتی دی
مستہفاٰی هیجری و عہ بدولی موہتممیتی
زیارت لہ خونیک دھچیت کے ئیلہامی
له نہ مزموں ناسا رکھ تو یو یہ کیتی و
پارتی لہ هر ریکمی کور دستان وہ رگر تو وہ
جو ریک لاسایکردنہ وہی ریککو و تینامہ می
ستراتیٹی نیوان یہ کیتی پا رتیبیہ، بہ و
جیا زیبی وہ کئے وان لہ تارا لوگو ٹھے و
ریککو وتنہ یان کردو وہ اتھ دہیانہ وی
هر لہ نیستا وہ بہم شیویہ ئہم مودیلہ
لہ حومرانی و دابہ شکاری دھس لات
بگوانہ نہ وہ بو روزہ لاتی کور دستان و
ہم وو شتیک بو خویان پاوان
بکھن و خلکی و لایہ نہ کانی دیکھ ش
وہ دویان کوون و چلپے یان بو لیدن.
بہ واتا یہ کی دیکھ مستہفاٰی هیجری کے
لہ پارتیبی وہ نزیک خون بہ وہ وہ دہ بینی
لہ روزہ لات سسری رہش یک دروست
بکات و حومکی روزہ لاتی کور دستان
بگریتہ دھست، هروہا عہ بدولی
موہتممیتی کے لہی کیتی نیشمانی
کور دستان وہ نزیک، لہ ریک کاریگری
قسہ و بلینہ کانی علیرہ زا نوری زادہ
دھیمہ وی لہ زنگویزہ لہ وہ بہ رہو تاران
بفپی و بیت بہ تالہ بانی لہ تاران،
بہ لام مخابن نہ مستہفاٰی هیجری
دھتوانی رولی بارزانی بینی و بنہ مالہ دی
بہ دھر وہ وہ بی و نہ برا فارسہ کانی شمان
بہ لینہ کانیان بو موہتممیتی دھبہ نہ
سہ رو دیکھن بہ تالہ بانی لہ تاران.
ہر ریکچہ ندہ بپوا تھا وام بہ وہ کہ هر

یه گرتنده و یه کنکه هم که ناقبیه تیکی خیر باشی
بو کورد ده بیت، به لام به سه رنجدان
لهم خالانه هی سره رو پیمایه ئه م
دو سره رکده هی کومه له یه کو
دیموکراتیک نهسته مه بتوانن له پینگه کی
رینکه و تننمایه کی به مقرر و کومه له
دهسته مز بکنه و خله و ادارکه ن به وهی
له پژوهه له لات چپله یان بو لیدهنه،
ئه مه لاسایکردن وهی نه زموونتیکی
شکسخوار دورو و رنه جگه له شکست
هیچ سره ناجما و ناقبیه تیکی دیکه کی
نه بیت.

شیکی باشی لئے شین نایبیت. هیزو
تووانای دوو به شے لیکابراوه که
حیزبی دیمکرات له یه کبوونه وہیدا یه.
نهنہ راسته که نئے گھر له دہرئن ناجامی
وتوقیتہ کاندا یہ کبوونه وہ نہ هاتھ دی،
دیساره مانه وہیان وہک دوو لا یہ نی
دوسته باشتہ له دووبہ شی
نارپازی له یہ ک. پیموایہ نئے وہ کاتھ
کیشے کان چارہ سر ده بن که بہ پیشی
میکانیزمیکی دروست نئے و دوو لا یہ نانه
بینتوه بیہ ک، دنا کیشے کان هر
دہ مہینے وہ روژیک ناکوکی کان

سنه رله نوئ سرهه لده دهنهوه.
ناونېنې: نورجار ره خنې ئەوه
لە بېریتان دەگىرىت كە لەپەيۇندى
لە كەل هەلۋىستى هەردۇو حىزىنى
دىمەوكرات لە ماوهى چەند سالى
راپاردوودا بەنيسبەت پەيۇندىھە كانى
تىتوانيان و تىتكەلبوونەوه، نور ناپۇون
قىستەتان كىدۇوه نەھاتۇون راستىيە كان
ئاشكرا بىكەن بۇ خەلک كە خەتاي
كەكام لايەوە ولەنان ئەوه بۇوه كە دلى
ھېچ لايەك نەتىشىتىن. لەم بارەيەوه
وەلامتان چىيە؟

براستیه کهی نه وہ یہ
نه خشکی پرانی سہ رہ کی
له دابہ شبوونی حیزبی
دیموکراتدا هر خودی
ریتبہ رانی حیزبی
دیموکرات بعونو هیچ
لایه نیک دابہ شبوونی
بہ سہر حیزبدا
نه سہ پاند

میهورپروره: من شدهش سال پیش
تئیستا به نیشانه‌ی دهربینی نایه زایه‌تی
له دابه شکرانی حیزب و ازم له تیکوشان
له چوارچیوه‌ی ته شکلاتی ئو
حیزیه‌دا هینا، به لام ئوه به و مانا یه
نه ببو که ازم له نامنجو نواوه‌هه کانی
ئو حیزیه و ازم له هاویریانی ساله‌ههای
سالی خوم هینابیت. بؤوه هه ولداوه،
چیم له دهستبیت بؤ لیکنیکردنوه‌ی
ئو دوو لاینه لیکدورکه و تووه،
لیکم. به خوشیه‌وهد که ده بینیت
که شوه‌وایه‌کی کراوه له نیوان ئوه
درویشه‌دا هاتوته ئاراوه که من
له پینناو نامانجه کانی خومیدا ده بینم.
به توانبار ناسینی لایه‌کو به بیتاوان
زاتینی لایه‌کی دیکه کاری که سیک
به تنیا نییه، چونکه نه کسی بیلاه‌نی
ره‌ها دهسته‌که ویت نه ئوکارانه‌ش
دهه توانیت چاره‌سه‌ری دو خاکه بکات.
دابه شکردنی حیزب به تنیا کاری
لایه‌نتیک یان که سیک نه ببو، به لکو
که کورتی دهوانین بلیین کاریکی
هه‌ها وابه‌ش ببو. ئه‌گهه بمانه‌وی هه موو
راستیه کان له و په‌یوه‌ندیه‌دا هه رچه‌ند
بیو میژوش بوبیت روونبکریت‌وه،
پیویسته لیزنه‌یه‌کی تایه‌ته تو
جیی متمانه‌ی هه‌دوولا پیکیتیت و
ئو لیزنه‌یه پاش لیکولینه‌وهو
دیراسه‌کردنی هه موو زنجیره رووداوه
نیو خوییه کانی حیزب و هه‌لویستی
جیتاخه کان و ریبه رانی حیزب
به پشتیه ست به دوکیومینته کان بپیاری
خویی بدات. دهنا جگه له وه ده بیته
هه‌وی نالوزترکردنی بارود خاکه. بؤ
که سیکی وک منیش که نواوه‌خوازی
یه کبوونه‌وه‌ی دوبیاره‌ی حیزبی
دیموکرات، چاوه‌هه وانیه‌کی زیاتر له وه
که تائیستا هه‌لویسته کامن چون بوه،
نه به باش ده زامن و نه به چاره‌سه.

عهلى ميهريه روهر: جيي داخي ئهگەر رىبە رايەتى ئەوان
كاريگەرى رووداوه كانى ئيران و ناوقچەكە لە بەرچاو نەگرن

چند پیشنهاد گیا کی حیزبی دیموکرات
نَا: مادام ئەممەدی

علی میرپوره، نهندامی
پیشگوی ده قدری سیاسی حیزبی
دیموکراتی کوردستانی نیوانو
سروکی که مبنی یه کبوونی
دیموکراتی کان، تیشك ده خاتنه سر
نه و کرانه و بیا که دواي تیپه پینی
شهش سال به سر کاربونه کدا،
له نیوان هردوو حیزبی دیموکراتی
رژیمه لاتی کوردستاندا هانته
ثار اووه و لهم گفتگویی ئازیتند
ده لیلت "نه خشکیانی سره کی
له دابه شبوونی حیزبی دیموکراتدا هر
خودی رئیه رانی حیزبی دیموکرات
بیونی هیچ لاینیک دابه شبوونی
به سر حیزیدا نه سه پاند".

رہ خنہ لہ دین

پارادایمی عہلمانیہت: ماکس ٹھیبہر

مہریوان وریا قانیع

کومه‌لناسی ئەلمانی ماکس ثبیر (۱۸۶۴-۱۹۲۰) يەکیکە لە زانا کومه‌لایه‌تى سەرەکیانى رۆلیکى هيچگار گەورە دەبىنېت لە چۈنۈھىتى تىپوپىزىزە كەردى دروستبۇونى دۇنياى مۇزدايىرنۇ چۈنۈھىتى لېكىان‌وھى دىياردە كانى ناو ئە دۇنيا يە. لە پاسىتى دۇرونناكە وينەوە گەر بلىتىن بەشى زىرى ئىۋوھى ئەم كومه‌لناسە ئەلمانىيە لە سەر دۇنيا، مۇدەننۇ دەلىلتىت، دەستتە ئە

چوارچیهه تیزبیه سه رکیهه سالانه کی
دریز زریه زانا کومه لایه تیهه کان بو
لیدکانه وهی چونه تی دروست بونی
دونیا مودینن وک شتیکی تهوا تازه
له می شوو مرقا تیهه، به کاریده هینن و
قبولیهه کن. یه کیک له دیدو
هه لویسته تیزبیه کاریگه رانه ماکس
فیبیر که وک به لگه نویستی لندیت و
بی پرسیارو گومانیکردن قبولد کریت،
پیش نیارکدن ئه و په یوهندیه
حتمیهه له نیوان له دایکبوونی
مودینه و پرسه به عه لمانیبوونی
دونیاوا لاوزبوونی بر فراوانی دین له م
دونیایدا. له پستیدا بیکی زور له و
جهه مکو وینه و دهسته واژانه کی که پایه کانی
پارادایمی علمانیه "داده پریژن له ناوی
فیکری ماکس قیبه رهه دن، به تایهه تی
ئه و به شهه فکری قیبه که ناوی

کوچمه‌لناسی ناین^۵ .
له دیدی ئەم کومه‌لناس‌دا ئاکاری
سەرەکی دونیا مۆدیرن پروسوھی
بە عەقلانیبۇونە، بە ئىنگلیزى
راشیونالىزەيىش، قىيەر لە تەماشاڭدىدا
بىز دونیا مۆدیرن پروسوھى بەكى
بە رغوانىسى بە عەقلانىبۇون دەبىتىت
لە بوارە جياوازەكانى زيانى ئابورى و
سياسى و كۆمەلەيتى و فەرهەنگىدا.
ئەم پروسوھى بە عەقلانىبۇون دونیا مۆدیرن
لە دونیا بەر لە مۆدیرن
جىيادەكتاتورە. بەمانا هەرە سادە كەشى
پروسوھى بە عەقلانىبۇون ماناي زالبۇونى
بىيركىرىدە وەي عەقلانىيانە يە بەسەر كارو
كىركەدە وە ئاکارى بەكەر كۆمەلەيتىيەكانى
ناو دونیا مۆدیرندا. عەقلانىت خۆشى،
بەمانا هەرە سادەكەي، ماناي گەپاندە وە
بۇ حىساباتى بىرۈكۈتىانە يە وردۇ پلانى
دارلىرىڭداو بىرلىكراوه بۇ گېشتىن بە
ئامانجىكى ديارىكراو، بەم حىسابكىرىن
بۇز كەلپورو نزخ بەهاو ھاستو نەستى
ئىنسانە كان خۆيان، چونكە ئەم شتانە
دەشىت رىگىن لە بەر دەم حىساباتە
عەقلانىي بىرۈكۈتىيەكاندا كە گېشتىن
بە ئامانجىكىان بەشىۋە يەكى خىراو
چالاکو كەم مەسرەف ئاراستە ياندە كەن.

ئاشکرایه ئەم بەستتەوە بەھیزە مۇدۇرەنە بە پىرسەي بە عەقلانىبۇونە وە ماناىي بالادەستىپۇونو سەرگە وتنى عەقلى رۇشنىڭدەرىي، يان عەقل بە مانا رۇشنىڭدەرىي كەى، نىبىي. لە راستىدا ماكس قېچىرە دىدىكىي هىتىگار رەشىبىنی بەرامبەر بە دونىا يە مۇدۇرەن ھەي، نەك ھەر ئەمە، قېچىرە وەك نىتىشە، بەمانىيەك لەماناكان، مۇدۇرەنە وەك تەخۆشىيەك مىتافىزىكى وينىدەكەت، وەك سەرەدمىنگ ئىنسان تىايادا تەخۆشە نەك ئازاد. پىرسەي بە بىررۇكراسىبۇونى زىيان، كە قىپىر بە دەستەوازىدى دروستىپۇونى "قەفەزى ئائىستانىن" ناۋىيدەبات، دەشتىت بە ئاستىكى بىكەت ھەممۇ تاكا يە تىيەك لە ئىنسان بىسەتىتىيە وە.

لەسەر ئىكى دىكى وە قىيەر بىنچىيە مۇدىرىنە دەسەلاتەكان لەدەستى كۆمەلەتكە خېير، يان ئىزانى ناو دەزگا بىبرۇكراڭاتەكاندا كۆزدە كاتا توه، ئەم ئەلىلىزىنانە دېبىنە بىكەر سەرەكىيە كانى ئەزىزان لەكۆمەلەتكە مۇدىرىنە كاندا، بەلام ئەنم خەپىرانە ئەو كەسە روشنىڭەرە عەقلانى سەرىخ خۇقۇ ئازادانە نىن كە يۇ نەمۇونە فەيلەس-ۋەقىنىكى روشنىڭەرى وەك ئىمماقۇتىپل كانت باسياىندە كات، بەلكو ئەو فەرمانىرە بىبرۇكراڭاتە يېھەستو بىيىدلۇ بىويىزدانانەن كە فراتز كافكا لەئۇمانەكانىدا بىزەحمانە باسياىندە كات. كەسانىكى بىرچە كە بېپى كۆمەلەتك ياساى يېشىۋەخت نۇوسراوو بەپىنى تەعلمىياتى ناو ھەرمەيتىكى بىبرۇكراسى دىيارىكراوى دەسەلات، بىيار لەسەر شەتكان دىيارەدەكان دەددەن. قىيەر خۇي ئەنم ئىنسانانە كە مۇدىرىنە دروست.

کیسہی حکومہ ت، شاپاٹی بہ زمی حیزب

عہتا کے ریم ۵

کاره ساتیکی گه وره یه پارتی دیموکراتی
کوردستان باره گای یه کگرتووی
ئیسلامی ده سوتینت و به بودجه هی
حکومت قه ره بوبو ده کنیته وه ! .
رووداوه که چنه ده دور بوبو له گوتاری
یه کترقبولکردن و پرانسپه
دیمکراسییه کان، ئه وا ئه و جوره
قه ره بوبو کردن و یه ش له سه ر حسابی
حکومه ت، به هینده کاره ساته که
ناجورو ناشایسته يه .. له وش خراپتر
یه کگرتووی ئیسلامیه که ئه و شیواری
قیریووه قبولده کات، چون و به چ
کلکلوجیک حیزبیکی ئیسلامی رازیبه
له سه ر قوتی خلکو به پاره هی میله لات
قدره بوبو بکریته وه ؟ ئایا ئه و ٤ مiliar
دیناره هی پارتی له پاره هی حکومه ت به
یه کگرتووی ده دات له بازنه هی (حرام)
دا نییه ؟ له کاتیکدا ده بیت حیزبیکی
وه وک یه کگرتوو حرام و حه لآل بزانیت !
که حیزب له کیسه هی حکومه شاباشی
بوزمه گه زن ده کات .

بهرم جوپی کی توانی نہ قدر بود کردند و سه یاری فرهنگی حیزبی و حکمرانی کوردی که مهزله لیده کی سیاسی و یاری این رئیسیتی به غیر درکردن قدر بود و غیره در خواسته ده کات و بودجه ای گهل قبوی ده کات و بشدایی ده کات له شکاندنی شکوتی حکمرانی و رشکردنی سیمای دیموکراسی! چند نه ریتی سوتاندن و زمانی ٹاگر ناچیزه، ئے وا له وش تاچیزتر ئه م شتواری قه ربوبودنده و ریکه و تنه نیوان پارتی و یه گرتی و رسه بودجه حکومتی هریم، خو ئه گهار ئه و سولحدنی ناکوکی نیوان دوو حیزب له سه ر حسابی گیرفانی حکومت بیت، که دیارده یه کی نه شیاوه، ئه و بیرکردنده و هر ریکه یه کی خراپت ده شکنیرت بق چاره رسه رکردنی ناکوکی و گرفته حیزبیه کان، یاخود بهدیویکی تردا له هر په لامارو باره گا سوتاندنیکی ئایینده چاوه پوانکراوی تردا (ترس و دوو دلی) ئاماده نیمه و ئاثارگی هلکراوی حیزب بق داغکردنی جیاوازیه حیزبیه کانی تر حازره، مادام حکومت باجی هله و په لاماره دانه کانی حیزو پارتی کانی تر ده دات! سوتاندنی باره گا له سنوری ده کو زاخو و هولیز له سایه ده سه لاتی زرد دا، تازه ننیهو و تائیستا یه گرتی و نیسلامی و بنوونته و هی گزبان چند جاریک داغکراون، دوپیاره بیونه و هی سیناریوی ئانگریش له و سنوره دا چاوه پوانکراوی، اهم ده اش کا، و ٹاگه بداره

بر سه موش شپی سارو بچر،
سووتاندنی باره گا خیراتر ده بیت،
نهنگه کورزاندنده وهی نئگری سیاسی
به پارهی حکومهت بیت! سووتاندنی
باره گاکانی یه گرگتو له کابینه‌ی
شهش مدبابو له نورهی یه کیتیدا،
به لام قهربوکردنده وه ناشه رعیه که هی
ده که ویته بوسالی نورهی پارتی
ته واکاری کابینه که به (حوت)
ناو ده بیت، گوهش توماریکی ترى
گگنه دلیله کی شاکراو به هده درانی
پارهه بیللته له سره هلهی حیزب و
پیمانه لیت که هیشتا دستی حیزب
له نتو گیرفانی حکومه تدایو و تھشان و
په خشانی ده کات، هیشتا حیزب
بیتمنه ته له گنه لیکردن و رهایه تی
برپارو کارکردن هر حیزب و حکومه تیش
ده همامکیکه بون ده موچاوی حیزب.
اهم توماره جاریکی تر بزماری

تابوتوته به پردهه چاکسازی و نیهه
بینبکردنی گهنده‌لی و هولی حوكمرانی
سـرـکـهـ وـتوـودـاـ دـادـهـ کـوـتـرـیـتـ وـ کـوـشـتـنـیـ
نـؤـمـیدـیـ گـهـلـ بـدـیـمـوـکـارـیـ وـ حـکـومـهـتـیـ
هاـوـلـاتـیـبـیـوـونـ لـهـهـرـیـمـوـ نـاوـاتـیـ
جـیـاـکـرـدـنـهـ وـهـیـ حـیـزـبـ وـ حـکـومـهـتـ .
سـرـبـارـیـ هـمـوـ نـهـاـنـشـ ئـهـ جـوـرـهـ
مامـهـلـ تـیـکـلـهـیـ حـیـزـبـ وـ حـکـومـهـتـ ،
شـکـانـدـنـیـ هـبـیـهـتـیـ حـوـكـمـرـانـیـ وـ هـبـیـهـتـیـ
سـیـاسـیـیـ وـ نـاؤـنـانـیـ ئـهـمـوـونـیـ هـرـیـمـهـ
بـدـیـمـوـکـارـیـیـ وـهـ رـوـاـلـهـ بـارـدـنـیـ هـمـوـ
مـتـمـانـهـ کـانـیـ خـالـکـهـ بـحـیـزـبـ وـ حـکـومـهـتـ
لـهـ لـایـهـ کـوـ لـهـ کـوـزـانـدـنـهـ وـهـ تـرـوـسـکـایـیـ
نـؤـمـیدـیـ مـتـمـانـهـ تـیـگـهـیـشـتـنـیـ گـهـلـهـ
بـقـ خـوـنـیـ ئـهـ زـموـنـیـکـیـ شـایـسـتـهـ بـوـ
مـیـللـهـ تـیـکـیـ کـوـرـیـانـیدـهـ بـوـ سـبـیـنـیـکـیـ
باـشـتـرـ .

نه‌گه‌ر دین لای مارکس
نامرازیکی سره‌کی
کونترولکردنی
کومه‌لایه‌تی و
چاودیریکردنی
چینایه‌تی بیت، واته
گریبیت له‌وهی دونیا
بکورپیت، ئه‌وا لای
مارکس فیبه‌ر ده‌بیتله
بـهـکـیـکـ لـهـهـکـارـهـ
ـهـرـهـ سـهـرـهـ کـیـیـهـ کـانـیـ
کـوـرـانـکـارـیـ

قهقهه زی ناسنینی بیرونکراسیه تدا
یتاده کات. به م مانا یاه دیدی قیبه ر
ه رامیه ره دو بنای مودیرن دیدیکی
ه خنخیه، به لام نه ره خنخه بیرونه هی
مانانی ای بانگه شه کردن نییه بو گه پانه وه بو
ونیای بار له مودیرن و به هیچ مانا یاه کیش
مانانی گه اراندنه وه نییه بو دین که قیبه ر
ورگیه کات به بیرکردن وهی سیحری و
اعاه قلانتی ناویده بات.
و خاله له په یوهندیدا به م نووسینه هی
نه وه گرنگه مسله هی شه رعیه تی
م سیستمه یاسایی و عه قلانتیه
بیرونکراسیه یه. قیبه ره له داد ناشکایه
ه نه م سیستمه تازه یه پیویستی
ه دین نییه بؤه وهی روایه تی
تیبیه خشتیت، ئوانه شی کارکردن و
پوهدنی سیستمه که یان له سره شانه
ه سایه تی و پیاواتی دین نین. ئه مه ش
اده کات دین ئو رو له هی لکومه لگاکانی
ر له مودیرن داده هی یوروه نه مینیتیت و
سایتیش لاوزترو په اویزتر ببیت. به م
مانانی ای هیمه نه بیرونکراسیه یه، که وه ک
تم هیمه نه یه کی یاسایی و عه قلانتیه،
توکاری سره کی لاوزبوونی دده لاتی
یه لکومه لگاکی مودیرندا. به کورتی
بررسه هی تازه بوونه وهی کومه لگاکان
یه قیبه ره پرینه وهی له ده سه لاتی
ه قلایدی و کاریزمه وه بو دده سه لاتی
یاسایی و عه قلانتی، ئه مه ش هاوشانه به
که مبوونه وهی کاریگه کاریگه ری دین له سه ر
سیاسته تو له سره کومه لگاکو له سره کایه

لہ نزیک ہو

گوشه یہ کے

ریبین همردی و ناراسن فه تاح ده ینوسن

Nomenklatura پیشنهادی

کوردستان ده بیتہ کۆمە لگەیە کى سته مكار

رووداوه‌کانی کوشتنو سه‌ریپین وەک بەشیک لەپۆحی شەرەنگیزی لای تاکی کوردی

A small portrait photograph of a man with dark hair and a mustache, wearing a light-colored shirt.

mrkurd76@yahoo.com

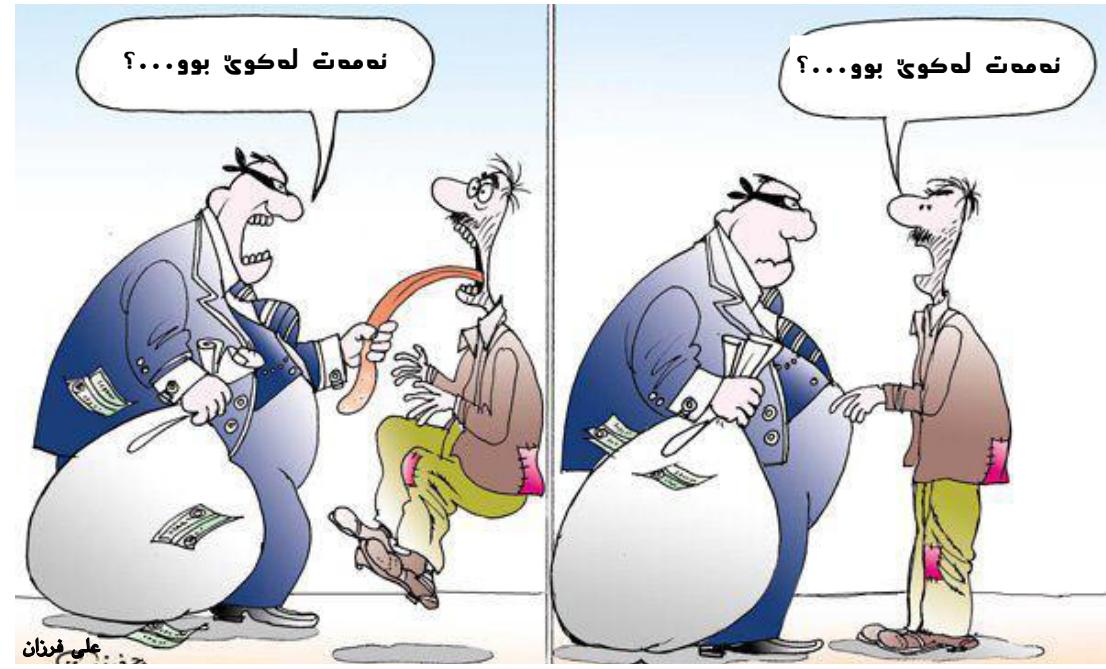
محمد رهنمای

”
ی کوردی و
ی سیاسی
که سایه تبیه کی
نگیزی بۆ
لکه کوردی
مهیناوه

له کرمه لئناسان شه په نگینیو خوینېشتن
لای تاکی کورد ده رهواشته ای ئاو
جه نگو خوینېشتنو پشیویه که
له باربرودووا له کرمە لگىدی
روویداوه و کاریگىری لسەر کاسایتى
تاکی کوردى جيھېشتووه و تا ئەمېزىش
ئامادەيى هېب و بەرەر و رەفتارى
کوشتنو خوینېشتنو توندوتىئى
بردۇوه، لىيەش او دەتونانىن بلىتىن
كلتۇرى كوردى ئىنگى سياسى
ئەمپى كاسايىتىيەكى شەپەنگىنیزى
بۆ كرمە لگىدی كوردى بەرهەمەتىناوه
ئاو رووداوانە پىمانەدەلىن سىستىمى
پەروردەج لە قوتابخانە و ج خىزانىدا
لەشىشكالىيە تو قەيرانىتىكى كورده دايدا
ەركاتىش سىستىمى پەروردە

تەرىپەتلىقى سۈرىيەتلىقى سۈپۈرىلى
پىتكەنەتەكانىيەو بۇوەتە كرمە لگىدەكى
شەپەنگىنیزى خوینېپىش خوينېشتن بۇوە
بە دىياردەيەكى ئاساسىي، بەلام تائەمپۇز
نە گەتكۈرى جىدى لای كرمە لئناسانو
دەرسوونتاسان دروستكىرىوو و نە
حوكىمەت تو دەزگا پەيپەندىدارە كانىش
كارى لەسەر دەكەن، نە گەر بەپاى
سوسىيەلۆجىستەكان رەفتارى كوشتن
برىتىيەت لەنجامى ئەو گۈپانكارىيە
كرمە لايەتىيانى كە لەنانو كرمە لگىدە
رووەدەدەن، نەوا سايکلۆجىستەكان
ئاو كرمە لگىدەيان بە شەپەنگىز لەقلەم
دەدەن و پىتىيانوايە ئىنگى كرمە لايەتى
ئاو كرمە لگىدەيان تاواو ئىنگىدەكى
ناتەندىرسەتە تو تاکى شەپەنگىزى
بەرهەمەهەننەت، بەپاى ئۆزىك
تەرىپەتلىقى سۈرىيەتلىقى سۈپۈرىلى
تەرىپەتلىقى سۈرىيەتلىقى سۈپۈرىلى
قىزىھەننى و كە لەمەر كرمە لگىدەكى
رووېدەن، سەرجەم دامۇدە زكاو
پەرەمانو حكومەت سەرقال دەھات،
گەر بېۋانىن لەچەند مانگى رايىدۇدا،
تىچىرقان ئاراسى ئەمەن ۱۶ سال لەمەلى
خۇزىان باوکو دايىك خوشكىكى خىزى
بە دەمانپە دەكۈزىت، بەيار سەرەرەرى
خوینىدەكار بەدەمانچى ماامۇستاكى
خىزى دەكۈزىت، خىزانىتىك لەشارى
كەركوك سەردەپىدىزىن، نىڭار رەھىمى
تەمەن ۱۵ سال دواي ئەۋەي لەلایەن
بىرايەكىيە دەستەتىئى سېىكسى
دەكۈزىت سەرولەلایەن بىرايەكىيە
دەكۈزىت، سەرىپەن سۇتاندەن پارچە
پارچە كەرنى كېچىك لەلایەن بىراكىيەو

هەموارى ئىستىغلالى سپاسىپى

دليّر عه بدولت خالق

هیچ دور نییه؛
 یه کیتی له په روشنی
 بق پوستو مه کانه تی
 خوی؛ دووباره چاویک
 به ریککه وتنه که دا
 بخشینیتیه و هو بیه ویت
 شتیکی زیاتر بیصریت ا

سیاسی خیان در ژئوکنوه او قوتی
خواه که؛ و هک چکلتنی جائز به گروپی
زاروکه کانی بنه ماله دا بکنه! هینزی
تقویون سینون زیاتر ل (۴۰٪) ده نگی
خواه که بکنه ده رهه وی بازنده
به پرسیاره تو هاوینیشتمنی خاونه
مافو را!
تیوه بلین؛ نم نیستغله سیاسیه
تا که بې دهکات؟ نم پاونخوازیه
گشتیته تا کوئی ده چن؟ نم ده عهجانه
فره سه رو فره قاچو فره دهسته که
په لوپیه بې هامو شوینیک هاویشتوه
مافه کانی تاک به تاک، خیزان به
خیزان، گړه که به ګډه کو شار به

لله پوکاری کلبوته و کانی مکتبه بی
سیاسی هردو لاو ناغه بی
پایه به رزه کانی پارتی و یه کیتی
ده ده کویت؛ ریکه و تندامه ای
ستراتیجی (که لجه و هردا، نیست غالی
سیاسی و نابوری) خلاکی کوردستانه،
بیته هه موکردن!
ریکه و تندکه؛ (۵) سالو (مانکیک) و
چهند روزیک (ده و ماده کردوه، له و
چوارچیوه زمه نیبه؛ پارتی سواری
ملی یه کنکنی و هردوو حیزبیش سواری
ملی خلاک بسوون شهراک تیکیان
له ده رهه و ماده باره و هندی کشتنی و چهقی
بهره و هندی حینی و بنه ماله بی خویان
پیکمیتنه.

ناپرشنی بپکه و ماده کانی ریکه و تندکه
بنزدیکه بمنکر کاری ای هردوو حیزب و
باشکه لسه رکرد ای ای هردو لاو دواتر
بپک رایگشتی کوردستانیش؛ زیاتر له وهی
وینتای ریکه و تندکی حینی سرده می
بکات؛ وک نوشته بیکی پنچراهی
دهستی تاله باسی و بازنانی خزی
نمایشده کاتا و پنهانو و سحرابی دهستی
خستتره بینه قاقای دیموکراسیه تو
فرهه دنگی و فره رنگی و فره مینه برو و
ما فو داخواریه بنه په تیبه کانی خلاکی

لهگه‌ل بای باشواردا

ئەمە چىرۇكى راستەقىنەي منه، بەلام پرسىارى ناوى كەسم لى مەكەن

سەرگۈل فەخرەدین ۵

گەرمىانىم، كچى ئەم كەركوكەم،
چەندىجار بە وەرزى تاوسان ئەو چەمى
خاسە وشكى كردۇ ئەوەندە جارىش
كارھەسات ئىمەتى كەنندە، راچەنەندا،
رەنگە ئىمەش بارمان لەبارى
ورددە ما ساسىيە كانى خاسە قورستىرىت.
چ دەببۇ ئەگەر ھەمو وەرزىك بېيارو
دەشتى دەرە كانى ئەم شارەتى ئىمەش
بىبۇايە بە مىرىگى گولالى ھەۋاشى
چەندان تاڭگەتى ئەو خەلکى شاريان
بخستايەت سەر نەشئەتى پشۇسى
بەهارى! من كەنىش كىتىكى كەركوكىم،
چەندىجار بای جەنوب ھەلىپۇزاندۇم
ھېتىدەش باي نىزمى زىستانى وشكى
ئىرە لەگەل لورەي بىزىراكەرلى خۆيدا
داومىتى دەستى گەرداو. مېرسە چىم
بىنى و چىم مَاوا بىبىنەم. لىرە مەرۆڤ
ھەميشە پىرۇزە يە بولەناوچۇون، تو
ئەگەر لەناویش نە چىت جوانىكە كانى
ژيانست بەرگەي ئەو باي باشىورە
ناگىن. بەكورتى: من لىرە وىستە لەنان
بەرەدە لاندا گولىك بپۇتىم، وىست بىزى
پىتكەننەن بىگەر ئىمەتى ھەۋا زىيان، ھەر بىچ
نە بىت تەنها لەسەر ئاستى خۆم. بۇيە

ئەوە كەركوكە، ئىيە دەببىتىن،
ئاسمانىكى تەماوى، كەشىكى
خۆلبارىن، كۆمەلېك شەقامى وشكى،
كۆمەلېك گەپكى بىكىيان، لەئاسمانى
ئىرەوە ھەر گۇپۇ دووكەل دەجىت بە
ئاسمانداو ئىيەش پىتتاۋى ئىرە ھەر
شارى نەوت داهاتو ناسنامە يە. ئەى
لەناوەوە؟ ئەى ئىرە سەققى بىنا كىن و
رېزىوه كانى ئىرە كى دەيابىنېتىكى
دەيىۋى هەستيان پېتىكەت؟ مەرقۇنى
ھەمۇ نەتەوە كانى ئىرە، وەك
مەرقۇ ئوانەتى كە لىرە دەزىن، ئەو
خۆلبارىن و ئەو تەم دووكەل رۆزانە
دەجىتتە هەناسەيانەوە، لەگەرمىانىكى
وشكەنلەتىدا، گەرۇومان تەبايى
لېيدىپېتى، لەبەرئەوە لىرە پېرىسىدەكى
وشكۇنەوە سەيرەھىيە، وشكۇنەوە
لەش و بالا لەم كەشەداو وشكۇنەوە
بۇغۇ لەئەم ھەلۆمەر جەدا، ئىرە
نېزىكتىن پىنتى گەرمىانە لەدۇزە خەۋە،
ئەوەننېيە ئىيە خۇتان ئاگەرە كە لىرەوە
دەبىنەن. من لىرەم كەنىشكەكى

میشه مرؤف هه
پرؤزه یه بوله ناچوون،
تقوئه گهر له ناویش
نه چیت جوانیه کانی
شیانت به رکهی نه و با
با شوروه ناگرن

“

کرنگی ئەم سىستىمە
نۇيىتە لە وەدایە بوار
نادات نە خۆشەكان
بە ويستى خۆيان و
ھەپەمە كىيانە باز بدهن
بە سەر خزمە تگۈزاري
پزىشكانى خىزانىداو
راستە و خۆ
لایەن پزىشکى
خۆشخانە كانە و
چارە سەر بكرىن

ان کراوه بُو ته واوک
با، هت به تو، خانک بـ

چایوازه کانه و له گله بیونی په میانگه و کولیجه ته کنیکه کان بز پتگه یاندنی کاری نویی ته ندروستی.

ههروهها پنگه یاندنی ستافی نوی بز تاقیگه کان لفاکه لتیه کانی زانست که ده توانن له کرتی ته ندروستیدا کار بکهن. ههروهها ده چونی ریزه یه کی روز له بواره کانی کارگیپ و زمیریاری و ئامارو کومپیوتور که ده توائزیت له کرتی ته ندروستیدا خزمت بکن.

۳. دروستکردنی کارتی زانیاری له نیستادا بز هاولاتیان و خیزانه کان له لاین فرمانگه زانیاری تاییت به گره کانه و که له ماماله فرمیه کاندا به کارده هیزیت. هر ئم کارتے ده رفتیکه و ده توائزیت له لاین کرتی ته ندروستیه و سودی لبیزیت بز دهستنیشانکردنی نزیکترین بنکه ته ندروستی له گره کی ئه و خیزانه تیبايدا نیشته جیبون. نه ک پیاده کردنی ئئزمنونی گپان به مالاندا که پیش ماوهیک له گره کی (کازنوه) ی شاری سلیمانی پیاده کرا، به لکو پیویست ده کات خیزانه کان به شیوازیکی ئازره زومه ندانه خویان سه رانی بنکه ته ندروستیه کان بکهن، که ئه مهش تیچوی پرقره که له سر کرتی ته ندروستی کم ده کاته و. کو اته پیویست ناکات چاوه پی ئه نجامداني ئامارگیری گشتی بین له پیاده کردنی ئم سیستمه.

۴. ترخانکردنی سالانه ئه ریزه یه ک له بودجه کشتی بز کرتی ته ندروستی ئه گرجی روز کمه، به مه بستی دروستکردنی بنکه ته ندروستی نوی و داینکردنی ژیرخانی ئابوری که رتی ته ندروستی.

ولامانوهی به مانه کانی پیاده نه کردنی ناخشه ریگاکه:

۱. سه بارهت به وهی که ئیستا ژمارهی کادری پیشکی خیزانی پیویست نییه، ههروهکو ئاماژه م پتکرد ئه و پیشکانه که ماوهی (ئیقامه دهوری) ان ته او کردووه راسته و خوی ده توانن روزی پیشکی خیزانی ببین. هر له نیستادا ئه و پیشکانه له بنکه ته ندروستیه کان ئه و روله ده بین، ههروهها هر له نیستادا کاتیک راهی خزمه تیان گواستایه و بز شوینیکی تر، پیشکی تر شوینه که يان پرده کاتوه نه ک شوینه که يان به تالی بمینیتیه و. که پیویسته له کاتی پیاده کردنی سیستمه که دا ماوهیکی دیاریکارو دهستنیشان بکریت بز مانوهی يان له و بنکه ته ندروستیانه، نه وهک له ماوهیکی کورتا ئه و بنکه ته ندروستیانه جیبهتلن (هاوشیوهی پیشکی ته ده پوج که ماوهی دو سال

هاؤلاتیانه و، که ئه وهش نزوجار بیستراوه و گوتراوه، به لام میکانیزمه که بز جیبه جیکردنی دانه نزاوه. ته نانه ت نزوجار واکردووه تیچوی چاره سره که له سه رنه خوشکه و کرتی ته ندروستی نزوجار نه خوشکه و کرنکه ده کرا له گره کی سه ره کیه خیزانیه و ئه و بنه ما ۴. لاوازی ئه و خزمه تگوزاریانه که بنه که ته ندروستیه کاندا پیشکه ش ده کرین، له بوبونی پیشکی پیویستو یاریده ده ره پیشکیه کان و ده رمان. ته نانه ت نزوجار ده و تریت هار نه خوشیه کت هه بیت به تهها و ده ک چاره سره حبی پاراسیتول هه بیه که و هر بگریت.

۵. نبوبونی بندچنیه داتای ئلیکترونی و هاواکات نبوبونی ئاماری وردی دانیشتوانی هه ریتمی کوردستان به تاییتی له سه رئاستی گره که کان، تاوه کو بتوائزیت هاولاتیان به سه ر نزیکترین بنکه ته ندروستیدا دابه ش بکرین، ههروهها تاوه کو زانیاری ته ندروستی ده رباره يان کوبکرایه ته و.

۶. کمی ژماره ئه و پیشکانه که له بواری پیشکی خیزانیدا کار ده کن به هزی به هند و هرنگه گرتی ئه و پسپویه له لایه ک، ههروهها له لایه کی ترده و کمی داهاته مادیه که بی به براورد له گال پسپویه کانی تر. ئه مهش واکردووه که پیشکانه و کورت بکریت وه:

۱. په یوه و کردنی سیستمکی کونی ماوه به سه رچو که له سیستمی ته ندروستیدا پهیره و ده کریت، که ئه رکی و هزاره تی ته ندروستیه به په له و به نگاوی عه قلانی کوتایی به م سیستمه بهینت. هر ئم مهش واکردووه به میکانیزمه ئیستا، تیچویه کی روزو که مترين بهره همی ته ندروستی بز هاولاتیان دهسته بر بکات.

۲. دروستبوونی ئه ره و شی فهوزاو هرایه که له بنکه و مه لبنده ته ندروستی و کلینیکه کان و نه خوشخانه کاندا به دیده کریت، نه وهش هوکاره که بز ئه و سیستمه ده گه پیته و که نه یتوانیوه هاولاتیان پابهند بکات به په چاوه کردنی پله به ندی له سه ردانکردنی پتگه کانی چاره سه رکردن (بنکه و مه لبندی ته ندروستی، کلینیکی راویٹکاری، نه خوشخانه). به و اتایه نه خوش لام هر ریمه دا ده شیت بنکه و مه لبندی ته ندروستیه کان فه راموش بکات، راسته و خو سه ردانی کلینیکی راویٹکاری، نه خوشخانه. ئه مهش پیشکی تازه ده چوچو پیشکه ش به کرتی ته ندروستی ده کات. ئه مهش واده کات که بتوائزیت ریزه یه کی پیویست له و پیشکانه پاش تواوکردن ماوهی ئیقامه دهوری، و ده کو پیشکی خیزانی روزی خویان ببین. هاواکات هه بوبونی یاریده ده ره پیشکی به پله

نه خشه ریگایه ک بو پیاده کردنی سیستمی پزیشکی خیزانی له هه ر

“

گرنگی ئەم سىستەم
نوئىيە لهۇدایە بوا
نادات نەخۆشەكان
بەويىستى خۆيانو
ھەرپەمەكىانە باز بىد
بەسەر خزمەتكۈزار
پىزىشكانى خىزانىدا
راستە و خۇ
لايەن پىزىشكى
نەخۆشخانە كانە وە
چارەسەر بىرىن

ان کراوه بُو ته واوک
با، هت به تو، خانک بـ

کرنگی نه م سیستمه
نوئیه لهوه دایه بوار
نادات نه خوشە کان
بە ویستى خۆيانو
هە پەمە کیانه باز بدهن
بە سەر خزمە تکوزارىي
پزىشکانى خىزانىداو

”

ئەو داتا بەيسەي بۇ هەريم ئامادە
دەكىرىت ھەمەلايەنتىر بىت (ئۇيىش
بە وەرگىتنو كۆكىدىنەوەي كۆي زانىاري
تەندىرسىتى سەبارەت بەكىرى تاكە كانى
خىزانە كان نەك بەتهنە ئافەرتى
دۇوگىيانو مەندالەكان)، كە تىچرى
ئامادە كەرىنى ئەم داتابېيسە دەتوانىت
بەكە متىر لە (۰۰۰، ۱۰، ۱۰۰) ئەنجام
بدرىت.

٤. سەبارەت بەته رخانىرىنى
دەرمالىھ تايىيەت بۇ پزىشکانى
خىزانى، دەتوانىت ئىشى بۇ بىكىتىو
بە قۇناغ ئەو دەرمالىھ خەرج بکىرىت
بەمەبەستى هاندانى پزىشکان لەم
بواهەدا. ئەوهش وادەكەت پلانەكە زوتى
ئامانجە كانى خۆي بويتىتە دى.

٥. تەرخانىرىنى دەرمالىھ گونجاو
بۇ ئەو پزىشکانە لە بوارى پزىشکى
خىزانىدا كار دەكەن، بەمەبەستى
ئامانچە، ماڭاڭا كەننەن:

٦. بەخشىنى كۆدى تەندىرسىتى
تايىيەت بەھەر خىزانىكە لەشىۋەو
قەبارەي پىتاسىكى ئاسايىدا.

٧. تەرخانىرىنى ژمارەي پىوپىت
لەپزىشکانى خىزانى بەتايىھتى
ئۇانەي يەك سال يان زىيات خزمەتىيان
ھە يە. ھاوکات دايىنگىرىنى سەتافى
ياپىدەدەرانى پزىشکى و سەتافى
تاقىگە كانو دەرمانخانە كانى ئاۋ بىكە
تەندىرسىتە كان.

٨. تەرخانىرىنى دەرمالىھ گونجاو
بۇ ئەو پزىشکانە لە بوارى پزىشکى
خىزانىدا كار دەكەن، بەمەبەستى
ئامانچە كانى خۆي بويتىتە دى.

په یمانگه و کولیجه ته کنیکیه کان بټ پېنگه یاندنی کاردي نوئي ته ندروستي. هروههها پېنگه یاندنی ستافې نوئي بټ تاقیگه کان لفاکه لئې کانی راست که ده توانن له کرتی ته ندروستیدا کار بکن. هروههها ده رچونی ریزه یه کي رود له بوارهه کانسی کارگېپه و زمیراري و ئامارو کومپیوتړ که ده توانريت له کرتی ته ندروستیدا خزمت بکن.

۲. دروستکردنی کارتی زانیاري له نیستادا بټ هاولاتیان و خیزانه کان له لاین فرمانگه زانیاري تاییت به ګډه کانه ووه که له مامالهه فرمیمه کاندا به کارده هیئتیت. هر ئه م کارتی ده رهه تیکو ده توانیت له لاین که رتی ته ندروستیه وه سودی لبیښتریت بو ده سنتیشانکردنی نزیکترین بنکه کی ته ندروستی له ګډه کانی شو خیزانهه تاییدا نیشه جیبوون. نه ک پیاده کردنی نئزمونی ګباران به مالاندا که پیش ماوهه یک له ګډه کان (کازیووه) ی شاری سلیمانی پیاده کرا، به لکو پیویست ده کات خیزانه کان به شیوازیکی ئازه زومه ندانه خویان سه رانی بنکه ته ندروستیه کان بکن، که ئه مهش تیچوی پروژه که له سه کرتی ته ندروستی کم ده کاته ووه. کو اته پیویست ناکات چاوړې پې ئه نجامداني ئامارگیری گشتی بین له پیاده کردنی ئه م سیستمه.

۴. ته رخانکردنی سالانه ی ریزه یه ک پیستراوه و ګوتراوه، به لام میکانیزېک بټ جیبه جیکردنی دانه نزاوه. ته نانه ت نزوجار واکردووه تیچوی چاره سره که له سه ره خوشکه کو کارتی ته ندروستی نور بیت، چونکه ده کرا له ګډه پیشکی خیزانیه وه ئه و بنه ما سه ره کي خوپار استن پیاده بکرایه.

۴. لاوزی ئه و خزمه تکوزاریانه ی له بنکه ته ندروستیه کاندا پیشکه ش ده کرین، له بونی پیشکی پیویست و یاریده ده ره پیشکیه کان و ده رمان. ته نانه ت نزوجار ده توڑیت هه ر نه خوشیه کت هه بیت به تهها وه کو چاره سه ره بی پاراسیتول هه یه که وړیکریت.

۵. نه بونی بچینه ی داتای ئه لیکترونی هاواکات نه بونی ئاماري وردی دانیشتوانی هه ریتمی کورستان به تاییتی له سه رئاستی ګډه کان، تاوه کو بتوانیت هاولاتیان به سه ر نزیکترین بنکه کی ته ندروستیدا دابه ش بکرین، هروههها تاوه کو زانیاري ته ندروستی ده ریباره یان کوبکرایه ته وه.

۶. کمی ژماره ی ئه و پیشکانه ی که له بواری پیشکی خیزانیدا کار ده کن به هزوی به هند ورنه ګرفتني ئه م پسپوړه له لایه ک، هروههها له لایه کی تر رهه کمی داهاته مادیه که ی به براورد له ګډل پسپوړه کانی تر. ئه مهش واکردووه که پیشکان وه کو پیویست هاندې نه بنو نایانه ویت

بیستراوه و ګوتراوه، به لام میکانیزېک بټ جیبه جیکردنی دانه نزاوه. ته نانه ت نزوجار واکردووه تیچوی چاره سره که له سه ره خوشکه کو کارتی ته ندروستی نور بیت، چونکه ده کرا له ګډه پیشکی خیزانیه وه ئه و بنه ما سه ره کي خوپار استن پیاده بکرایه.

۴. لاوزی ئه و خزمه تکوزاریانه ی له بنکه ته ندروستیه کاندا پیشکه ش ده کرین، له بونی پیشکی پیویست و یاریده ده ره پیشکیه کان و ده رمان. ته نانه ت نزوجار ده توڑیت هه ر نه خوشیه کت هه بیت به تهها وه کو چاره سه ره بی پاراسیتول هه یه که وړیکریت.

۵. نه بونی بچینه ی داتای ئه لیکترونی هاواکات نه بونی ئاماري وردی دانیشتوانی هه ریتمی کورستان به تاییتی له سه رئاستی ګډه کان، تاوه کو بتوانیت هاولاتیان به سه ر نزیکترین بنکه کی ته ندروستیدا دابه ش بکرین، هروههها تاوه کو زانیاري ته ندروستی ده ریباره یان کوبکرایه ته وه.

۶. کمی ژماره ی ئه و پیشکانه ی که له بواری پیشکی خیزانیدا کار ده کن به هزوی به هند ورنه ګرفتني ئه م پسپوړه له لایه ک، هروههها له لایه کی تر رهه کمی داهاته مادیه که ی به براورد له ګډل پسپوړه کانی تر. ئه مهش واکردووه که پیشکان وه کو پیویست هاندې نه بنو نایانه ویت

بیستراوه و ګوتراوه، به لام میکانیزېک بټ جیبه جیکردنی دانه نزاوه. ته نانه ت نزوجار واکردووه تیچوی چاره سره که له سه ره خوشکه کو کارتی ته ندروستی نور بیت، چونکه ده کرا له ګډه پیشکی خیزانیه وه ئه و بنه ما سه ره کي خوپار استن پیاده بکرایه.

۴. لاوزی ئه و خزمه تکوزاریانه ی له بنکه ته ندروستیه کاندا پیشکه ش ده کرین، له بونی پیشکی پیویست و یاریده ده ره پیشکیه کان و ده رمان. ته نانه ت نزوجار ده توڑیت هه ر نه خوشیه کت هه بیت به تهها وه کو چاره سه ره بی پاراسیتول هه یه که وړیکریت.

۵. نه بونی بچینه ی داتای ئه لیکترونی هاواکات نه بونی ئاماري وردی دانیشتوانی هه ریتمی کورستان به تاییتی له سه رئاستی ګډه کان، تاوه کو بتوانیت هاولاتیان به سه ر نزیکترین بنکه کی ته ندروستیدا دابه ش بکرین، هروههها تاوه کو زانیاري ته ندروستی ده ریباره یان کوبکرایه ته وه.

۶. کمی ژماره ی ئه و پیشکانه ی که له بواری پیشکی خیزانیدا کار ده کن به هزوی به هند ورنه ګرفتني ئه م پسپوړه له لایه ک، هروههها له لایه کی تر رهه کمی داهاته مادیه که ی به براورد له ګډل پسپوړه کانی تر. ئه مهش واکردووه که پیشکان وه کو پیویست هاندې نه بنو نایانه ویت

له بودجه گشته بُو که رتی تهندروستی
ئه گه‌رچی نور که مه، به مه به سنتی
درستکردنی بنکه تهندروستی نوی و
دایینکردنی ژیرخانی ئابوری که رتی
تهندروستی.

و لامدانه و هی به مانه کانی
پیاده‌نکردنی ناخشه بیگاکه:

۱. سبارهت به وهی که نئیستا ژماره‌ی
کادری پزیشکی خیزانی پیویست
نییه، هروده که ئاماژه‌م پنکرد ئه و
پزیشکانه که ماوهی (ئیقامه دهوری)
ان ته او کردووه راسته و خو ده توان
رولی پزیشکی خیزانی بیبن. هر
له نئیستادا ئه و پزیشکانه له بنکه
تهندروستیکه کان ئه و روله ده بین،
هه‌ره‌ها هه ره له نئیستادا کاتیک
رازه‌ی خزمه‌تیان گواستاریه و بُو
شونتیکی تر، پزیشکی تر شونتیکه که يان
پرده کاته و نه ک شونتیکه يان به بتالی
بمینتیه وه. که پیویسته له کاتی
پیاده‌کردنی سیستمه که دا ماوه‌یه کی
دیاریکراو دهستنیشان بکریت بُو
مانه‌ویان له و بنکه تهندروستیانه،
نه‌وهک له ماوه‌یه کی کورتا ئه و بنکه
تهندروستیانه جیبه‌تلن (هاوشیوه‌ی
پزیشکی ته‌ده‌وچ که ماوهی دو سال
۲. دروستبوونی ئه ره‌وشی
فه‌وزا هه رایه‌ی که له بنکه و
مه‌لبه‌نده تهندروستی و کلینیکه کان و
نه خوشخانه کاندا بدیده کریت،
نه‌وهش هوکاره که بُو ئه و سیستمه
ده‌گه‌پریت‌وه که نه‌توانیوه هاو‌لایان
پابهند بکات به په‌چاکوکردنی پله‌به‌ندی
له سه‌ردنکردنی بیگه کانی چاره‌سه‌رکردن
(بنکه و مه‌لبه‌ندی تهندروستی)، کلینیکی
راویزکاری، نه خوشخانه). بـو و اتایه‌ی
نه خوش لهم هر رتمه‌دا دهشتیت بنکه و
مه‌لبه‌ندی تهندروستیکه کان فه‌راموش
بکات، راسته و خو سه‌ردانی کلینیکی
راویزکاری يان نه خوشخانه بکات.
ئه مه‌ش و ایکردووه که فشاری زیاتر
له سه‌ر پیگه بالاکانی چاره‌سه‌رکردن
دروست بیت.
۳. سستار روش‌نیبری خوب‌باراست
پیش چاره‌سه‌رکردن له لایه‌ن

توفخنی ئه م پسپوپه بکون.

توانسته کانی که رتی تهندروستی:

په‌یکه رتی تهندروستی لهه ریمدا چه‌ندین
خالی ئورتی هیه که ناکریت نادیده
بگیریت، ده توافریت له پیاده‌کردنی
سیستمه پزیشکی خیزانیدا سودیان
لیوه‌گریت له‌وانه:

۱. هه بیونی ژیرخانی ئابوری
تهندروستی له بیتیان نه خوشخانه و
کلینیکی راویزکاری و مه‌لبه‌ندو بنکه‌ی
تهندروستی ئه گه‌رچی ژماره‌که يان
به پیش ستدانداره پلانسازیکه کان که مه،
به لام سفر نییه. هاوكات دهستختنی
ریزه‌ی باش له پیاده‌اویستی تائیگه و
ئامیری پیشکه و توی پزیشکی ئه گه‌رچی
هیشتا له ئاستی پیویستدا نییه.
۲. هه بیونی ستافی پزیشکان به‌هم‌مو
ئاستو پله و پسپوپه کانه وه، له گه‌ل
بیونی سئ زانکو که سالانه سه‌دان
پزیشکی تازه ده‌رچو پیشکه‌ش
به که رتی تهندروستی ده کات. ئه مه‌ش
واهدکات که بتوافریت ریزه‌یه کی
پیویست له و پزیشکانه پاش تواوکردن
ماوهی ئیقامه دهوری، وهکه پزیشکی
خیزانی رولی خویان بیبن. هاوكات
هه بیونی یاریده‌دری پزیشکی به‌پله

۱۰

ابین رایت که تازه گشته‌یکی به‌لاانی هماری عهده‌بیدا کردیووه، ده لیت سه‌له‌فیه کان مهترسیدارترین گروپی وسیلانمن و دومنی هره سره‌سخنی شیعه و که‌مایه‌تیه کان و ژنان.

رابین رایت ستوننوسی ناسراوی و زنامه‌ی نیوکرک تایمز ئاماژه و هله‌لکشانی هیزوودسه‌لاتی سه‌له‌فیه کان دهات لـه و لـاتدا که بـلاـنـکـی بـهـهـارـی هـرـهـبـی دـادـهـنـرـی و رـوـزـگـارـیـکـ باـشـتـرـینـیـلـاتـ بـوـ بـوـ دـاـبـیـکـرـدـنـیـ مـافـهـ کـانـیـ بـنـانـ وـ کـهـمـایـهـتـیـهـ تـائـیـنـیـنـیـهـ کـانـ،ـئـهـ وـ دـهـ لـیـتـ تـیـسـتاـ سـهـلـهـفـیـهـ کـانـ لـهـهـوـلـوـ کـوـکـشـیـ نـهـوـدـانـ کـهـ توـنـسـ بـگـرـیـنـهـ وـ دـهـ تـاـکـانـ ئـسـلـامـ

و سرمهی سرمه کاتی میسلام .
را بین ئَوه روونده کاته و که
سَهْلَف " به مانای " با ووپیران " .
ئَو سَهْلَف فیش به واتای په بیهودکار
سونه تی پیغمه ره . ئَو ده نوسیت
له فیه کان تا سالانیکی دریزخایه
خویان له سیاست به دورو ده گرتو
نهانه همه که ئَو سَهْلَف رکدانه
ره رمانه وا بیان ده کردن موسلمان بون،
وقئه وان به س بون، به لام له هشت
ماگی رابردودا گروپنک له نویزکه رانی
کوچه و کولانه کانی روزه لاتی نازه پاست
وون به په بیهوده وانی ته وشمیکی سَهْلَف فی
هیزون دهم له کاری سیاسی ده زنن،
و نویزکه رانی که له نکاو له پشت
برده وه ده رپه پینو و ده یانه وی سوود
ئَمازو وه پاشاگه ردانی قوانغی
ره رپنه وهی ده سه لات له ولا تانی به هاری
مه ره بیدا بینن .

که وانی سله فی " که
که ندایی سولتان شسینه کانی
که ره بی به وہ تا ولا تانی شامو با کوری
که فه ریقا در زد بیتے و، بیه کیک
که ده ره اویشته کانی شو پر شو را پر پینی
که ره بی که داده نریت، نمانه هی که
که قزیان به " نایین پاک " ناوده بن
که ره بی که و بهئه ندازه هی کی جی او از
که ولا تانی روژه لاتی ناوه راست دا
که بیز و ده سه لاتیان هی و به گورو
که بینیکی سه رنجرا کیش و پینده نینه
که گوہ پانی سیاسی هی و که سه رده مانیک
که جیهاد بیه کان " ل - و گوہ بیانه دا چالاک
که وون و ئه مرقز هه و اداریان نییه، به لام
که ردو و گوپه که لایه نگری که رانه و هن
که تا کان ئ - لا

ف سردار ناکانی بیسلام .
له تونس سله له کیان حیزبی "جه بههی" یعنی سللاحات یا زاده های این دارندو له رزبههی شاره کانی ئئو و لاته دهستیان بۆ زاده های کانی را به پین و چاندو هونه ره زیریز کرد ، گله ریبه کی هونه بیان تالان کردو بیگه یان له کۆنسیستیکی موژیکی سوپیگه ری ئیانی و شاترکه ریبه کی تومبیدی گرت . رابین پیتوایه سله کیان نیلیگرانه گاره کیانه ئه و جۆره نه بیت و خلافه به سه رکمه لگادا داسپیتن که

را بین ده لیت سه له فیه کان تنه را
شیکن له گروهه ئیسلامیه کان، فرهبی
گروهه ئیسلامیه کان له سه دهی بیست و
که، فره ریبا زی سو سیالیزم له سه دهی
بیستدا و هبیرده هیتیته و، به لام سه رهارای
جیباوازی نتیو سه له فیه کان خویان،
سیمای هاویبه شی هر هه مومویان نه و دهی
که له لایه و ههابیه کان و هه پشتیوانی
که،
را بین رایت ده نویست "شیخ محمد مهدی

کوردی دوای نئوهی که وک کاندیدیکی
جیزبی سله لفی (النور) به نهندامی
به رله مانی میسر هلبزیردر، به منی
ت نیوه دو بزاره تفان لبه ردۀ مدایه:
هه هشت یان دزنه".
جیسی ناماژدیه، رابین رایت
نه نستیقی ناشتی ویلاه ته
که گرتووه کانو سه نهتری نیوده ولته
ردیور ویلسون کارده کات.

بېشدارىيەك لەو گفتۇرىيەنە دەربارەي شەشەمین كۆنگرەي پەكگرتۇو لەئارادان

66

لیڈانیکی کو شنیدہ

به پیوهندی نیوان ده عووه سیاسه است و
له باره یه و گفتگو پیویسته، ئه و اه و
گفتگوگیانه ه لاخانه گرفت و ئاسته نگدا
پولین نه کرک، به لکو پیویست بوبو که
ئه و گفتگوگیانه وک خالیکی گه ش
وینا بکات که یه گگرتتو جیاوازی
فیکری و تیوری تیدایه، به لام به همی
باوه پنه بونی به بونی جیاوازی ئه مه
به گرفت و ئاسته نگ به نهندامانی کونگره هی
به گگرتتو نه ناسیتینت، پاشانیش بوق
ئه بیت نهندامانی یه گگرتتو (یان وک
ئه مینداری پیش رو ده لیت ئاسته کانی
خواره و) بی بش بکرین له و گفتگوگیانه،
له کاتیکدا نه وان نهندامی حیزین و مافی
گفتگوگیان هیه له هم ره هم مو ئه و
پرسانه هی پیوهندی به زانی سیاسی و
فیکری حیزینه و هه یه، مافی ئه وهیان
هه یه له هم رکیشه کانی نیو حیزینو
شان رسان، هکش ت عقاوم هنوزان

ریاضی سیاسی پاکستانی عقول و هریزی
به کاربھیندن و داوای نئرگومندتو مونازه ره
له همه مو لاین و دیدگا جیاوازه کانی نیو
حیزب بکن، یان مہ سے لکه کئو ویه
سالههای ساله ئندامانی یہ کگرتوو
به پهروه رده کلاسیکیهی قوتاپاخانهی
ثیخوان پهروه رده ئکریتتو ٹیستا باسو
خواستیکی جیاواز بیست یان بیبن
رهنگه توشی شوک یان کاردانه وہی
چاوه پواتنه کراو بینه و .. نئو پاساویکی
به هیز نئیه له بہر نئو وی خاره سه ری
کیشکه له دهستی خواره و دا نئیه
ئیتر نئی بت لایان باسنے کریتتو
بوبان شینے کریت وہ، نئمہ هیما یا که
بو فراموش کردنیکی مہتر سیداری
خواره وہ، به جزیریک تنهها ئرکیان
گویزایه ای بپاره کانی سه ره ویه نک
شیکردن ویه و گفتگوی پرسے کانی
په یو وست به حیزب وہ .

17

سهرچاوه کان:
 ۱) ئەبوبەکر عە
 جەماعەوە بەرەو
 ئىسلامى ھاۋچەن
 سەنتەرى نەھرى
 فيكىرى و سىياسى،
 ل ۲۹
 ۲) ھەمان سەرەجا

ئىسلامى لهنانى حىزب بېكىتىه وە؟ يان
 بەھەرئەوە بۇو بەشىۋەيەكى ئاشكراو
 بىرون خواستى جىكاردىنە وەدى دەعوهو
 تەن وزىزم خرايە بۇو؟ يان لەبەرچى بۇو؟
 ياشانىش دەستەۋاژە دلخۇشكىدى
 ناتاحەزان دەستەۋاژەيەكى دروست نىنى،
 تۆ لهنان پرۆسەيەكى سىياسىدایتىو
 كەمەلتۈك (كابىه)، سىاست ھەو

قہیرانی پیفورم لہ پہ کگر تو وود

ئۇمۇد قەرەداغى

با بهتی ریفورم له ناو یه کگرتوودا،
سالانیکه وه ک پرسیکی گرنگ له لایه
ژماره یه ک سه رکرده و کاررو روشنبیری
حیزمه و ده روژنیرت، با سکردنیکی
به رده وام له پیویستی ریفورم له شیوازی
کاری سیاسی و تنانه دنیابینی
یه کگرتوو له نثارادابووه، هله بته ئەم
بانگ شانه بۆ ریفورم و نویکردنەوە
له نیتو یه کگرتوودا له ئىز كاریگەری
گوپانکاریبە کانی دنیاو ناوچە کەدا
سے ریهەلداوه، ئىنjamى ھەستکردنە

به بیوونی کومه لئیک قه رانی جدی له شیواری
سیاسته تکردن و له دیدگای ئەم حیزبه بۆ
ئائینو سیاسته تو کومه لگا، هولیکه بۆ
خوگونجاندن له گەل گورانکاریبه کانی
سەرەدە هو به رەپ پیشچوونه دیموکراتیه کان
له دنیادا، رەنگە دەرکە وتنى مۇدىلى
دادوگو شەپەدان له تۈركىا و ئازمۇونى
ئیسلامى لېپرالىزە کراو له مالىزىا و
تەنانەت ئازمۇونى ئیسلامى له مەغribi
عەربى و ھەندىک شوپىنى دى، ئەم
بانگشانە ئىنۇ يەكگىتووی جىدىتىرو
راشقاوانە تەنبايىتە ئاراوه و پاساوى
بابەتى يەبۈونى يەخشىبىت، پرسىارى
گىرنگ لېردا ئەۋە ئاي ئەم باڭگشانە
بۇ رېفۆرم له شەشەمین كونگرەي
يەكگىرتۇودا بەكۈرى گەيشت؟ ئاي
يەكگىرتۇو توانى يەئاپاسەتى حىزبىيکى
مەددەنی و کراوه ھەنگاوهەلبىگىت يان
بەئاپاسەتى گەرپاوه بۇ رىشە سەلەفى و
ئائىيىنە تو نەندەكانى ھەنگاواي نا؟ لەم
كۈنگەرەيەدا يەكگىرتۇو نىزىك بويە و
لەنمۇونەي دادوگەشەپىدانى تۈركى
يان نزىكبوويە و له نەمنوونەي حەمامسى
فەلەستینى و حىزىلولاي لوپانى؟

نایا ھونی جاکاردنے وہی دعوه
تہ نزیم بھوکی کیشٹ؟ کامانہ ن ٹھم
پیوہ رانے کے دھوانیں بے کاریانہیتین
تا دہستیشانی سہ رکھ تو ووبی یا
سہ رنہ کے وتووی شہ شہ مین کونگرہی
یہ کنگرہی پتکے یعنی دواتریش کاریگہ ری
ئم کونگرہی لہ سر ئائیندہ یہ کنگرہ
برانیں؟

پنجه‌ی کگرتوودا، به پشتیه ستن به و دیکمینت و نوسراوانه له به رده ستدان وه لامی ئه و پرسیارانه ئه دهینه وه و شیکاری بونو و پیگه ریفورم ئه کهین اه و کگه موله مامه آه و شاهش وه

نه که در بروگ او مامه لئے سہ سمنیں
کونگره یہ گکرتو لو گھل نئو پرسه دا.
ریفورم ھمیشہ برہے ہی سردارہ میکہ
کہ تیابدا مردوف ھاست به چیران و
گرفتہ کانی نیو خوئی نئے کات، دھکو ویته
گومان و دله را پوکی له بونوں رو ہوا یہ تو و
پیویستی نئو دو خہ دیاریکراوہ، نئی دی
لبرہہ ریفورم وہ ک با نگہ شے یہ کی نوئی
بچ پیدا چوونه وہ بھو دو خہ داو تیپہ را پنڈنی
قہیران و چارہ ساری گرفتہ کان

دینهئ تاراوه، یه کگرتووی ئىسلامى وەک حىزبىكى ئىسلامى ئىخوانى له يە كەم رۇزى كاركىرىنى وە مە حکوم بىرۇھە بە كۆمەلنىڭ گرفتى جەوهەرى، يە كگرتوو وەک حىزبىك كە بىناغەي سپاسە تکىرىنى خۆي لە سەر بېنچىنى ئايىين بونىادناوو و لېكىدانە وەشى بۇ ئايىين پابەند كىدووھە بە قوتا باخانە يە كى فيكىرى دىيارىكراوهە كە قوتا باخانە ئىخوان لە زەيدەندا نەما كە ماڭ

موسالمه، لههاتوي بوبیدا کومه ليد
قهیران و گرفتى قوللى هەلگرتۇوه، كە
ئەم گرفتانه ھۆکارى سەرەكى بونن بۇ
ئۇوه يەگىرتوو وەك حىزبىيتكى مەدەنى
هاوچەرخ بوننى نەبىت، وەك حىزبىيتكى
بۇونى نەبىت كە پىرۇزەمى مەدەنى و
نىشتمانى هەبىت، بەلكۇ وەك حىزبىيتكى
ئايىلۇزى پشتەستو بەئەسۋولىيەتى
ئائىيلى بوننى هەبىتتو كار بىكاك، وەك
حىزبىيتكى كە پىرۇزە بەئايىنكىردنەوهى

کومه لگای هه یه و نوینه رایه تی گروپه کی
بچوکی فهنده مینتال ئه کات، ئه م
گرفتانه ش خونی هه موو ئه و که سانه یان
له باربردووه که ویستویانه یه کوگرتتو
بکن به حیزبیکی مدهنی خاوهن پیگی
به رینی چه ماوه ری.

Awene

نویتنه ئاوینه لهئورپا
شوان حمه - نهروچ
۴۷۹۹۰۰۴۷۲۹
hamashwan.awene@yahoo.no

کوا لیکلینه وەی یاسایی له خوتىنى
سۈرانى مامە حەمە، ھەبۇلىستار تاهىر، سەردەشت عوسمان

دەته ویت ئاوینه چى بکات: Say.awene@gmail.com

خاوهنى ئىمتىاز: كۆمپانىي ئاوينه
سەردار: سەردار محمد
يىگرى سەرنوسر: ياسين ئەها

پەنجەمە

وەھمى پايتەختى رۆشنېيرى

٦ ئانىار محمد

سالانىك شارىك بىزىك دەرسەتكارا و وەھمى دەكتىت، تەنانەت كەيشتۈرۈتە ئاستى تەقديسلىرىن سەپاندىنى لەزېنېتى خەلکىدا، ئەھرىيە كە لەلائىن زۇرىك لەفەرمانبىرلەنى حىزبى پەرەماناتارو نۇسە رانى سەر بەسىنەتكەكانى حىزبى ھەنرەمنىدەن، دەكتىت سەليمانى پايتەختى رۆشنېيرى و ھونەر.

ئۇھى شارىك بىزىك شاعىرو سىچار سىاسىي گەندەل و ھەندىك دەقىنەتلىكىسى بىنەھەر و ژمارەيەك سەرمەتلىكىرى گەندەل و سۈپەيەك فەرمانبىرلىكىرى حۆكمى ھىيە، ھەرگىز حىزبى كىسى سىاسىي ھەي و لەمۇزۇدا چەند جارىك خۆبىشاڭانى سىاسىي تىتا ئەنجامدارو، ھەرگىز سەليمانى ناكاتە پايتەختى رۆشنېيرى.

شارىك مولانى خالىد ناچار بەجىتىيەتنى بکات، نالى دەلسەكوانە بەجىتىيەتنى توەركىز بىزى نەگەرتىتە، شارىك چەممەل عىرفانى تىدا تىزىچەرىنىت بەھۇي بىردىكەنەيە، گەلەك سەختە ناوبىرىت پايتەختى ئەخلاقى خوانى. ئەھىدى خەلکى سەليمانى قۆشەمەن خۆشەمەن، نوكتە تەنزەن لەبارە خەلکى شارانى دىكە، سازادەن، ھەرگىز بىۋانە نىن بۇ پايتەختى رۆشنېيرىو ھونەر.

شارىك ھېچ جىڭىيەكى تىدا نەبىت گەنجان تازادىيە جەستەيى و عەقلەنە خەلەكىنى خۆيانى تىدا تاقىقىنەن، كارەساتە ناوبىرىت پايتەختى رۆشنېيرى. لەشارىك قىسىمەن فەتواتى مەلەيەك لەر شەتىكى دىكە كارىگەرلىرىن گۈنگەر بىت، گەندەبىي ناوبىرىت سەنتەر مەلەندى ھۆشىارىو دەيتىن.

شارىك كە ھېچ بەھايەكى ئىنسانى تىدا نەمەتىتە مەرۆف بەئاسانى لەمالەكە خۆيدا، سەرپىرىتە بىكىرىتە دەستەرىزىي بىكتە سەر، ناونانى ئەشەنەن بەپايتەختى رۆشنېيرى و ھونەر، جەلەمەيلىكى فاشىستىانە ھېچى دىكە نىيە.

دەوشمى پايتەختى ئەدەب و شىعىر، ماسكىتىكى ترسنەكە و زۇرىك لەنۇسە رانى بىتەھەرە ھەنرەمنىدەن كەمەنەن زەنگىن خۇياڭىن لەپشتىتەرە شارىك دەشەنەت بۇونە پاساۋىك، يان رۇپۇشنىك، كە خەلکى نەزەن و تەنەللىقىنەن بەھەرەنەن بىت، ھەموو بەرەمەكىي پاشماۋو خاشاكو دوکالى مۇتەمبىل بىت، بىتەگىيە نازەندىكىتە بىنەكى داهىتىنەن ھونەر.

شارىك پايتەختى رۆشنېيرى، دىدىكى رەخنەيى پىش ھەموو شەتىك بەرامبىر بەخۇي ھەبىت، مەرۆف تىپىدا بارىزراوو رېئالىگەرلەن بىت. ئەرىتە باواھە كۆملەلەتى و كولتۇرە كانى، بىخاتە بەرەم گومان و پرسىيارە و سەچوار مۇلۇ بىنای مۇدىرىن و گوبى ھونەرىي بىنەھەرەن رېئەخستى چەند كەمپىنەك، ھېچ شارىك ناكەن بىنەكى جوانى و ھونەر. شارىك سەمىاپ سەپانكىدەن ھەلېرلىرىن بەخۇيى، بىرەنەكەنەن بىتەكى و تەنبەلى لەخۆگۈتىتىت، هەستەنەكەن بەپەرسىيارى ناوبىرىت مەلەندى ھونەر ئىستاڭىكا. جىڭىيەكى ناوبەندە ئەكاديمىيە كانى جەھل بىلەكەنەن و رۆشنېيران و ھەنرەمنىدەن شەرىعەت بەدەنە دەسەلەتىكى فاشى، وەھە ناوبىرىت پايتەختى رۆشنېيرى. شارىك سەرقالى دەرسەتكەنلىنى بىتى سىاسىي و رۆشنېيرى و ئابورۇعو ھونەرىي ئايىنى بىتى، ئەفسانەيە بىگىرىت مەلەندى داهىتىنەن و نوئىگەرلە.

چاپخانە ئاوینه

بۇ چاپگەدنى:
كتىپ، گۇشار
رۇزىنامە، نامىلەكە

٠٧٧٠١٤٧١٥١٨

(٠٥٣) ٣٢١٠٥٠١

(٠٥٣) ٣٢١٠٥٠٢

